

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Studijní program: B4131 Zemědělství

Studijní obor: Agropodnikání

Katedra: Katedra krajinného managementu

Vedoucí katedry: doc. Ing. Pavel Ondr, CSc.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Kvalita života v rurálním prostoru - případová studie
obce Švihov**

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Drahomíra Kušová, Ph.D.

Autor bakalářské práce: Lenka Voráčková

České Budějovice, 2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Lenka VORÁČKOVÁ
Osobní číslo: Z14522
Studijní program: B4131 Zemědělství
Studijní obor: Agropodnikání
Název tématu: Kvalita života v rurálním prostoru - případová studie obce Švihov
Zadávací katedra: Katedra krajinného managementu

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Ve většině venkovských obcí se zlepšuje kvalita života. Vystává však otázka, zda kvalita života může být i na plošně a podle počtu obyvatel menším území prostorově diferencována?

Cíl práce:

Identifikovat, porovnat a zhodnotit vybrané aspekty kvality života v obci Švihov a jejich vymezených částech, lišících se počtem obyvatel.

Metodika práce:

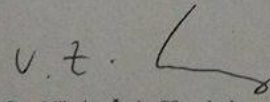
Bakalářská práce bude mít charakter empirické srovnávací studie kombinující kvantitativní a kvalitativní přístupy sběru a analýzy dat. Teoreticko-metodologický základ pro vlastní komparaci se bude opírat o studium odborné literatury, budou objasněny klíčové pojmy a stanoveny vybrané aspekty kvality života. Data ze statistických databází budou použita pro deskripci objektivních parametrů kvality života; rozhovory, případně jednoduchá anketa poskytnou informaci o subjektivních parametrech kvality života. Součástí strategie sběru dat se může stát i obsahová analýza místních kronik a fotodokumentace.

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 40 stran textu
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

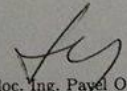
- Bínek, J. (2009): Synergie ve venkovském prostoru: aktéři a nástroje rozvoje venkova. Brno
Hendl, J. (2005): Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Portál, Praha
Majerová, V. (2006): Sociologie venkova a zemědělství. Česká zemědělská univerzita, Praha
Stříbrná, M. (2005): Venkovská turistika a agroturistika, Profi Press, Praha
Majerová, M., Herová, I. (2007): Český venkov 2006: sociální mobilita a kvalita života venkovské populace, PEF ČZU, Praha
Vaňurová, H., Mühlpachr, P. (2005): Kvalita života: Teoretická a metodologická východiska, MDS, Brno
Válka, M. a kol. (2007): Agrární kultura. O tradičních formách zemědělského hospodaření a života ve vesnici, Brno

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Drahomíra Kušová, Ph.D.
Katedra krajinného managementu

Datum zadání bakalářské práce: 9. března 2016
Termín odevzdání bakalářské práce: 15. dubna 2017

prof. Ing. Miloslav Šoch, CSc., dr. h. c.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní oddělení
Btulantská 1888, 270 08 České Budějovice

doc. Ing. Pavel Ondr, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 9. března 2016

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a všechny použité prameny jsem uvedla v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 21. 4. 2017

.....
Lenka Voráčková

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucí bakalářské práce PhDr. Drahomíře Kušové, Ph.D. za odborné vedení práce, poskytování rad a materiálních podkladů, ale i za trpělivost a vstřícnost. Dále děkuji celé své rodině za podporu a obyvatelům Švihova, Lhovic a Třebýcinky za ochotu při vyplňování dotazníků a poskytování rozhovorů.

Abstrakt

Hlavním cílem bakalářské práce bylo porovnat kvalitu života ve třech obcích na Švihovsku, které se liší počtem obyvatel a zjistit, zda je kvalita života prostorově difencována. První byl Švihov, druhé Lhovice a třetí Třebýcinka. V literární rešerši jsou obsažena fakta z odborné literatury týkající se kvality života, jejích indikátorů a měření a venkova a jeho rozvoje. Ve výzkumné části jsou charakterizovány jednotlivé obce, vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření mezi jejich obyvateli, rozhovorů s významnými osobnostmi obcí a fotodokumentace zkoumaných území.

Klíčová slova:

Kvalita života, indikátory kvality života, měření kvality života, venkov, rozvoj venkova

Abstract

The main aim of this thesis was to compare the quality of life in three villages in the area of Svihov, which differ in population and to determine whether the quality of life is spatially differentiated. The first was Svihov, the second was Lhovice and the third was Trebycinka. The literature review includes of facts from the literature on the quality of life, its indicators and measurement, the countryside and its development. In the research part there are characterized the individual villages, there are evaluated results of the questionnaire between their inhabitants, it includes interviews with important personalities and photodocumentation of the model area.

Keywords:

Quality of life, quality of life indicators, measuring quality of life, countryside, rural development

OBSAH

1. ÚVOD.....	9
2. LITERÁRNÍ REŠERŠE	10
2.1 Kvalita života.....	10
2.1.1 Vývoj pohledu na problematiku kvality života	10
2.1.2 Definice pojmu kvalita života.....	10
2.1.3 Prioritní problémy	11
2.1.4 Měření kvality života.....	12
2.2 Venkov.....	14
2.2.1 Základní pojmy.....	14
2.2.2 Historický kontext	15
2.2.3 Definice pojmu venkov	16
2.2.4 Subjektivní vymezení, objektivní vymezení kvalitativní a objektivní kvantitativní vymezení	19
2.2.5 Rozvoj venkova	20
2.3 Regionální kvalita života a její měření	22
3. METODIKA	24
4. VÝZKUMNÁ ČÁST.....	26
4.1 Charakteristika zkoumaných oblastí.....	26
4.1.1 Švihov.....	26
4.1.2 Lhovice	28
4.1.3 Třebýcinka	29
4.2 Srovnání statistických dat zkoumaných oblastí	31
4.2.1 Srovnání počtu obyvatel	31
4.2.2 Srovnání počtu podnikatelských subjektů	31
4.3 Přehled dalších statistických dat	31
4.3.1 Vzdělanostní struktura obyvatel	31
4.3.2 Struktura využití půdy	32
4.3.3 Bydlení ve Švihově a místních částech	33
4.4 Výsledky dotazníkového šetření	34
4.4.1 Kvantitativní výzkum – informace o respondentech.....	34
4.4.2 Kvantitativní výzkum – spokojnost respondentů s kvalitou života v obcích	38
4.5 Přehled a vyhodnocení rozhovorů s klíčovými osobnostmi	53
4.5.1 Rozhovor se starostou Švihova.....	53
4.5.2 Rozhovor s významnou osobností Lhovic	61
4.5.3 Rozhovor s významnou osobností Třebýcinky	63
4.6 Vlastní pozorování.....	67

4.6.1	Švihov.....	67
4.6.2	Lhovice.....	68
4.6.3	Třebýcinka.....	69
4.7	Shrnutí a diskuze.....	70
5.	ZÁVĚR.....	76
6.	LITERATURA.....	78
	KNIŽNÍ ZDROJE.....	78
	ELEKTRONICKÉ ZDROJE.....	79
7.	SEZNAM ZKRATEK.....	80
8.	SEZNAM TABULEK.....	81
9.	SEZNAM GRAFŮ.....	82
10.	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	83
11.	SEZNAM PŘÍLOH.....	84
12.	PŘÍLOHY.....	85

1. ÚVOD

Téma „Kvalita života v rurálním prostoru – případová studie obce Švihov“ jsem si vybrala proto, že termín „kvalita života“ je v současnosti velice probíraným tématem nejen na odborné úrovni, ale i v běžném životě. Zároveň však není jednoduché definovat, co to „kvalita života“ vůbec je. Každý člověk by chtěl žít kvalitní život, ale pro každého může „kvalita života“ znamenat něco jiného. Jedním z cílů této bakalářské práce proto je zjistit, s čím si obyvatelé tří vybraných obcí spojují pojem „kvalita života“, a co je pro ně důležité pro kvalitní žití.

Druhým důležitým pojmem této práce je rurální, neboli venkovský, prostor. Jedná se o prostor s charakteristickým řídkým osídlením, životním stylem a orientací na zemědělství, hlavně v historii. Venkovský prostor v souvislosti s kvalitou života naskýtá nový pohled na celou problematiku kvality života, protože jiné aspekty jsou důležité pro obyvatele města a jiné pro obyvatele vesnice.

V kapitole literární rešerše budou objasněny klíčové pojmy, především kvalita života a rurální prostor, pomocí studia odborné literatury a webových stránek.

Výzkumná část bude zahrnovat několik metod kombinující kvantitativní a kvalitativní přístupy sběru a analýzy dat pro deskripci objektivních a subjektivních parametrů. Konkrétně se bude jednat o charakteristiku vybraných území, dotazníkové šetření, kde respondenti budou stálí obyvatelé obcí starší patnácti let, rozhovor se starostou města Švihov a starosty hasičů Lhovic a Třebýcinky a vlastní zúčastněné pozorování.

Cílem této bakalářské práce je zjistit, zda kvalita života může být i na plošně a podle počtu obyvatel menším území prostorově diferencována. Pro zjištění cíle budou identifikovány, porovnány a zhodnoceny vybrané aspekty kvality života v obci Švihov a jejích místních částech Lhovice a Třebýcinka, které se liší počtem obyvatel.

Předpokladem je, že kvalita života bude plošně diferencována v rámci obce Švihov a jejích místních částech. Odůvodnit tento předpoklad lze tím, že jako obyvatelka Třebýcinky vím o rozdílech ve vybavenosti jednotlivých obcí, které budou jistě ovlivňovat výslednou kvalitu života.

2. LITERÁRNÍ REŠERŠE

2.1 Kvalita života

2.1.1 Vývoj pohledu na problematiku kvality života

Pojem kvalita života má svoji historii, která ovlivňuje jeho dnešní výklad. Je pravděpodobné, že se v jiných souvislostech, než jak je vykládán dnes, objevil už dříve, například v pracích klasických autorů, ale středem vědeckého zájmu a soustavného studia se stává až v posledních desetiletích 20. století. Je to především tím, že pojmu kvalita života začala být věnována politická pozornost. Již v 50. letech psali o kvalitě života, jako o novém sociologickém tématu, Galbraith a Riesman. Dále pak Toffler ve svém Šoku z budoucnosti uvádí, že technologicky vyspělé státy musejí v příštích letech vyčlenit zdroje na zlepšení toho, čemu se říká kvalita života. Současně si stěžuje na to, že ve srovnání třeba s ekonomickými ukazateli, nemáme nic srovnatelného, čím bychom ji měřili (Payne 2005).

Doba, ve které se pojem kvalita života začal řešit, byla charakterizována hojností až nadbytkem a otázkou již nebylo, jak rozšířit blahobyt u většího počtu osob, ale smysl tohoto počínání. Díky důrazu na kvalitu byl tento koncept opakem kvantitativního růstu a měl reprezentovat obrat k hodnotám (Payne 2005).

Tento vývoj podporuje i tzv. pyramida potřeb, která udává, že lidé jsou schopni uvažovat o kulturních a sociálních potřebách až potom, když mají naplněné potřeby fyziologické – jídlo, bydlení, hygiena atd. (Payne 2005).

2.1.2 Definice pojmu kvalita života

Kvalita života je složitý a velice široký pojem. Zkoumá materiální, psychologické, sociální, duchovní a další ukazatele pro zdravý a šťastný život. Při komplexním zkoumání se musí brát ohled na vnější i vnitřní podmínky ovlivňující kvalitu života. Ta je zároveň proměnlivá v čase, prostoru, historických souvislostech, kulturních kořenech, civilizačních a generačních změnách. Právě kvůli výše uvedeným důvodům je obtížné definovat, co je to kvalita života. Přesto však různé definice existují, ale panuje mezi nimi nejednotnost a nejednoznačnost, takže zatím stále chybí obecně přijímaný a teoreticky propracovaný model. Z těchto důvodů se stává kvalita života celostním pojmem (Holátová a kol. 2012).

Existují však dvě vymezení, která jsou mezinárodně přijímána. První z nich je vymezení pojmu kvalita života podle Světové zdravotnické organizace (WHO). Kvalita života je WHO definována jako „jedincova percepce jeho pozice v životě v kontextu své kultury a hodnotového systému a ve vztahu k jeho cílům, očekáváním, normám a obavám“. Jedná se tedy o velice široký koncept ovlivněný jedincovým fyzickým zdravím, psychickým stavem, osobním vyznáním, sociálními vztahy a vztahem ke klíčovým oblastem jeho životního prostředí (Svobodová 2008).

Druhé vymezení podle Mezinárodní společnosti pro studium kvality života (International Society for Quality of Life Studies) v rámci sociologického pojetí kvality života zdůrazňuje atributy sociální úspěšnosti, jako jsou status, majetek, vybavení domácnosti, vzdělání, rodinný stav. Je zkoumán vztah těchto atributů ke kvalitě života, která je ale definována jako subjektivní pocit. Kvalita života je Mezinárodní společností pro studium kvality života chápána jako souhra sociálních, zdravotních, ekonomických a environmentálních podmínek, ovlivňující rozvoj osob. Dalším důležitým souvisejícím pojmem je životní úroveň, která je definována jako měřítko kvantity a kvality zboží a služeb, jež jsou lidem k dispozici. Jako relevantní indikátory životní úrovně jsou užívány následující ukazatele: hrubý domácí produkt na osobu, střední délka života, kojenecká úmrtnost, počet lékařů na 1000 obyvatel, procento HDP věnované školství nebo počet televizí nebo telefonů na domácnost (Svobodová 2008).

2.1.3 Prioritní problémy

Prioritní problémy byly definovány jako rozpor mezi aktuálním a žádoucím stavem určitých podmínek života společnosti v souvislosti se vstupem ČR do EU. Desítky expertů stanovily 77 prioritních, dynamicky se vyvíjejících, problémů, které jsou rozděleny do jedenácti skupin: Prioritní problémy v oblasti sociální soudržnosti; společnosti vědění; trhu práce, zaměstnanosti a zaměstnatelnosti; vývoje populace, rodiny, zdraví a bydlení; vnější a vnitřní bezpečnosti; životního prostředí a územních potenciálů rozvoje; ekonomického rozvoje; formování národní kultury, národní identity a národních zájmů; ústavně právního a politického systému země, prostoru pro účast veřejnosti na tvorbě politiky; trhu, státu a občanského sektoru ve vzájemných vztazích; přípravy ČR na vstup a plné uplatnění v EU (Potůček 2002).

2.1.4 Měření kvality života

Stejně jako je tomu u definice, tak i u měření kvality života, neexistuje jednotný způsob, na kterém by se shodla většina odborníků. Je to dáno především tím, že měření zahrnuje objektivní a subjektivní složku. Objektivní složka zahrnuje splnění požadavků týkajících se sociálních a materiálních podmínek života, sociálního statusu a fyzického zdraví a subjektivní složka se týká lidské emocionality a všeobecné spokojenosti se životem (Svobodová 2008).

2.1.4.1 Měření subjektivní kvality života

Měření subjektivní kvality života je složitější než měření objektivní kvality života. Důvodem je jedinečnost lidského života, takže každý má své individuální pojetí kvality života. Subjektivní stránka kvality života je dána jeho celkovou spokojeností se životem. Skutečnou subjektivní spokojenost je schopna vystihnout psychologie svými metodami a instrumenty. Měření subjektivní kvality života tedy sleduje ukazatele spokojenosti s vlastním životem, ale stále neexistuje jednotný a všeobecně přijímaný indikátor subjektivního vnímání kvality života (Kouřimová 2014).

2.1.4.2 Měření objektivní kvality života

Měření objektivní kvality života se provádí pomocí indikátorů. Ty umožňují na různých úrovních (místní, regionální atd.) identifikovat stav a trendy vývoje, zprostředkovávat souhrnné informace o environmentálních, demografických, sociálních, ekonomických a dalších aspektech. Jedna z možností, jak vyjádřit kvalitu lidského života, je Index lidského rozvoje nebo Index kvality a udržitelnosti života (Kouřimová 2014).

2.1.4.3 Indikátory kvality života

Na kvalitu života lze pohlížet ze dvou úhlů:

1. Sociálně psychologického, který je zaměřen na individuální aspekt prožívání a pocitů, tzv. well-being, což lze přeložit jako pohoda nebo spokojenost.
2. Sociologického, pro který není důležité individuální prožívání, ale stav proměny a odlišnost kvality života celé společnosti.

Kvalita života v sociologickém pojetí nejčastěji představuje něco, co překračuje čistě materiální potřeby uspokojitelné prostřednictvím zboží, a proto je posuzována podle následujících indikátorů:

Životní prostředí – např. stupeň znečištění ovzduší, znečištění vod a její čištění, nakládání s půdou a používání hnojiv, stav lesů, nakládání s odpady; vývoj ve všech sledovaných oblastech.

Zdraví a nemoc – např. střední délka života u žen, mužů a celkově, kojenecká úmrtnost, nadváha a poruchy příjmu potravy, nemoci, důvody pracovní neschopnosti a její délka, příčiny smrti, nehody, úrazy, počet lékařů na pacienta, počet lůžek na obyvatele, spotřeba léků, sebevraždy, kouření, alkohol, drogy; vývoj ve všech sledovaných oblastech.

Úroveň bydlení – např. způsob bydlení v domě nebo bytě, velikost a vybavení domu nebo bytu, napojení domácností na technickou infrastrukturu, výdaje na bydlení; vývoj ve všech sledovaných oblastech.

Využití volného času a rekreace – např. doba sledování televize, doba poslouchání rádia, čtení novin, knih a časopisů, návštěvnost divadel a kin, koncertů, výstav, hradů a zámků, návštěvnost sportovních akcí, tělesné aktivity, rekreační aktivity, způsob trávení dovolené, využívání tzv. druhého bydlení, přístup na internet; vývoj ve všech sledovaných oblastech.

Mezilidské vztahy – např. obecné vztahy spolupráce nebo konfliktu, způsob chování na veřejnosti, mezigenerační vztahy, vztah k místu bydliště, vztah k hendikepovaným, etnickým skupinám, vztahy mezi muži a ženami, vztahy uvnitř rodiny; vývoj ve všech sledovaných oblastech.

Sociální a technologické charakteristiky práce – např. sociální a ekonomická charakteristika – ne/zaměstnanost a její důvody, členění ne/zaměstnanosti podle sektorů, profesí, regionů, pohlaví, vzdělání, věku, úrovně příjmů (mzda, plat, důchod, sociální dávky), technologické charakteristiky – stupeň automatizace práce, využití počítačů atd.; vývoj ve všech sledovaných oblastech.

Osobní a kolektivní bezpečnost – např. způsoby zajištění vnější bezpečnosti – armáda, vnitřní bezpečnosti – policie, typy zločinů, počet obviněných na obyvatele,

počet trestů, délka výkonu trestu, dopravní nehodovost; vývoj ve všech sledovaných oblastech.

Sociální jistoty a občanská svoboda – např. zajištění zaměstnanců, zajištění osob v nemoci, ve stáří, zajištění marginalizovaných skupin obyvatelstva, způsob uplatnění práva na stávku, právo volit a být volen, shromažďovací právo, právo sdružovat se v odborech, rovné zacházení pro všechny, existence diskriminace vzhledem k věku nebo rase, možnost vyjadřovat se; vývoj ve všech sledovaných oblastech.

Možnosti podílet se na řízení společnosti – např. prostřednictvím občanských sdružení a účasti v komunitních aktivitách, podíl zastoupení žen, etnik, mladých/starých v politickém životě, ve vedení státu, firem, politických stran, vztah lidí k politice; vývoje ve všech sledovaných oblastech.

Vzdělání – např. počty žáků a studentů a jejich výsledky a uplatnění na trhu práce, typy vzdělání a škol ve vztahu k počtu studentů, délka vzdělání, dovednosti studentů, počet učitelů na studenta a jejich věková struktura, financování školství; vývoj ve všech sledovaných oblastech.

Rodinný život – např. sledování počtu dětí, způsoby reprodukce, počty bezdětných žen, potraty, způsoby sexuálního chování, nemanželské děti, sňatky, rozvody; vývoj ve všech sledovaných oblastech (Holátová a kol. 2012).

2.2 Venkov

„Rurální zastarale a řidčeji venkovský, selský“ (Kraus 2005, s.).

2.2.1 Základní pojmy

První z pojmů, které je potřeba v souvislosti s venkovem definovat je **obec**.

„Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.“ (Zákon č. 128/2000 Sb., §1).

„Usazené a lokálně vázané obyvatelstvo, jehož příslušníci vytvářejí útvar spojený ekon. a soc. vztahy a identifikují se s ním. Někdy se jako znak o. uvádí navíc správní samostatnost a uvažuje se o tom, zda existuje nějaká horní hranice ohledně

velikosti, v jakém smyslu je, nebo není o. např. město. Pojem o. se používá i v přeneseném významu, např. obec kulturní.“ (Jandourek 2001, s. 173).

Obecně lze jako obec označit všechna města i vesnice, bez ohledu na velikost. Mezi charakteristické znaky obce patří vlastní území, obyvatelstvo, vystupování v právních vztazích svým jménem, vlastní majetek a hospodaření podle vlastního rozpočtu (Majerová a kol. 2005).

Obec se může skládat z jedné nebo více částí obce (místní části) a jednoho nebo více sídel (základní sídelní jednotky) (Majerová a kol. 2005).

Část obce je možné definovat dvěma způsoby. První je, že část obce je taková jednotka, která je jakožto část obce uvedena v úředním seznamu obcí a jejich částí. Druhá možnost je, že se jedná o skupinu domů se společným názvem, označených popisnými čísly z jedné číselné řady (Majerová a kol. 2005).

Sídlo je obecně základní jednotkou osídlení, je to tedy každé obydlené místo. Podle Jandourka (2001, s. 215) je sídlo: „*Souhrn příbytků, hospodářských budov a komunikací využívaných relativně trvale konkrétní komunitou jako místo pro rodinný život, práci a zábavu. S. je buď město, nebo vesnice.*“

Z hlediska veřejné správy jsou obce hierarchicky členěny do systému územního členění. Tento systém využívají statistické úřady a také je používán při mezinárodním srovnávání. Systém je označován písmeny NUTS a v ČR je nejpožívanější stupeň NUTS 3, který označuje kraje (Majerová a kol. 2005).

2.2.2 Historický kontext

Venkov vždy byl a stále je spojen se zemědělskou výrobou. Nejednou se v historii stalo, že panovník donucením vysídlil obyvatelstvo center na venkov v době neúrody. Od 16. století můžeme hovořit o globální revoluci moderní doby, jako o synonymu k modernizaci, a to např. v souvislosti s procesem urbanizace, který bychom mohli označit jako revoluci v systému osídlení (Majerová a kol. 2005).

Jedná se o to, že nikdy nedosáhl podíl městského obyvatelstva takových rozměrů jako při globální revoluci moderní doby. Právě v době urbanizace dochází ke stírání rozdílů mezi venkovem a městem. Dříve byly rozdíly mezi venkovským a městským obyvatelstvem založeny hlavně na rozdílném stylu života obyvatel, ale i

na privilegiích a právech měšťanů. To se změnilo stěhováním lidí z venkova do měst a začalo tak docházet k vymizením rozdílů mezi lidmi, takže v současnosti se venkov liší od města pouze dostupností obchodní sítě, kultury, výzkumných center, počtem pracovních míst, zdravotní péčí atd. (Majerová a kol. 2005).

Podle Majerové a kol. (2005) nelze venkovské obyvatelstvo vymezit jinak než jako ne – městské.

2.2.3 Definice pojmu venkov

Pojem venkov je velice široký, takže je mnoho možností, jak ho lze vymezit.

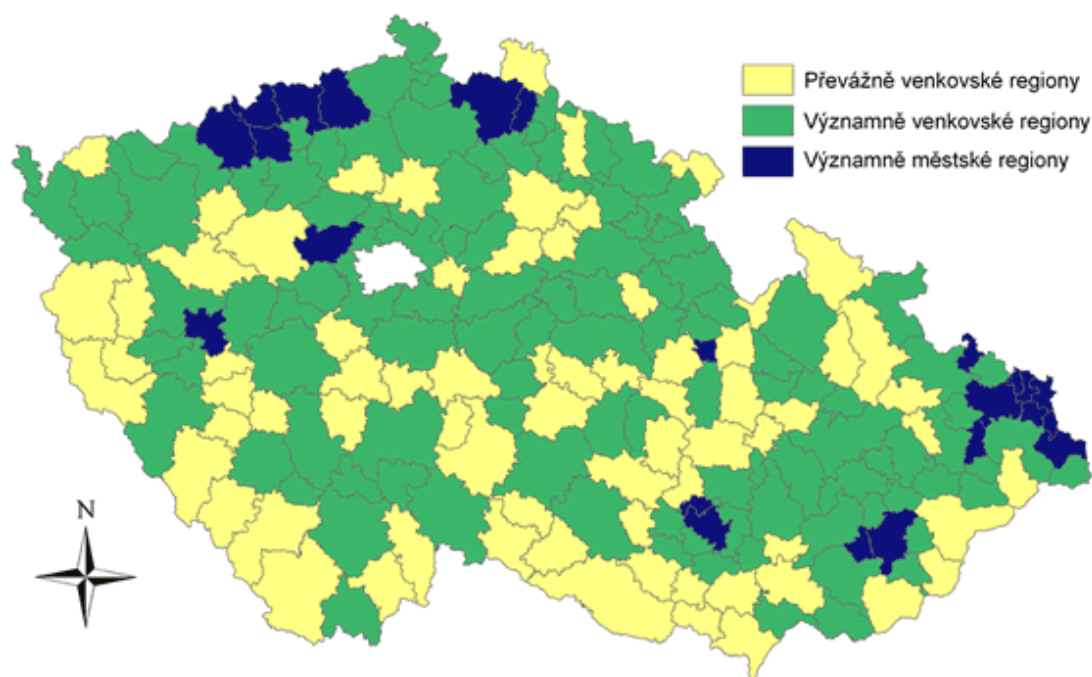
Podle Jandourka (2001, s. 271) je definice pojmu venkov: „*Prostor mimo městské osídlení, vyznačující se nižší hustotou obyvatel žijících především ve vesnicích, převážně zemědělskou produkcí spojenou se zvýšenou závislostí na přírodě, tradičnějším životním stylem, vyšší soc. kontrolou, menší soc. heterogenitou, sníženou profesní nabídkou.*“

V současnosti neexistuje všeobecně uznávaná definice pojmu venkov, protože každý si pod tím může představit něco jiného – venkovan svoji obec, ekolog přírodu, zemědělec hospodářsky užívanou půdu, turista volnou krajinu atd. (Majerová a kol. 2005).

Nejčastěji je ale uznáváno vymezení OECD. Tato metoda spočívá ve třech krocích:

1. Prvním krokem je vymezení lokální úrovně jako venkovské, pokud hustota obyvatel je menší než 150 obyv./km².
2. Druhým krokem je sloučení lokálních úrovní do regionálních a ty se následně dělí na: (viz Obrázek 1)
 - a. Výrazně městské – ve venkovských obcích žije méně než 15 % obyvatel regionu
 - b. Převážně venkovské – ve venkovských obcích žije 15 – 50 % obyvatel regionu
 - c. Významně venkovské – ve venkovských obcích žije více než 50 % obyvatel regionu

Obrázek 1 Venkovské regiony podle hustoty zalidnění dle obcí s rozšířenou působností (ORP) limit 150 obyv./km²

Zdroj: Vymezení venkovských obcí v Česku

3. Poslední krok je úprava klasifikace podle následujících pravidel:

- a. Pokud je region pomocí kroků 1 a 2 klasifikován jako významně venkovský, ale zahrnuje městská centra s počtem obyvatel vyšším než 200 000 osob představující více než 25 % obyvatel regionu, řadíme ho do kategorie převážně venkovský.
- b. Pokud je region pomocí kroků 1 a 2 klasifikován jako převážně venkovský, ale zahrnuje městská centra s počtem obyvatel větším než 500 000 osob představující více než 25 % obyvatel regionu, řadíme ho do kategorie výrazně městský (OECD 2011).

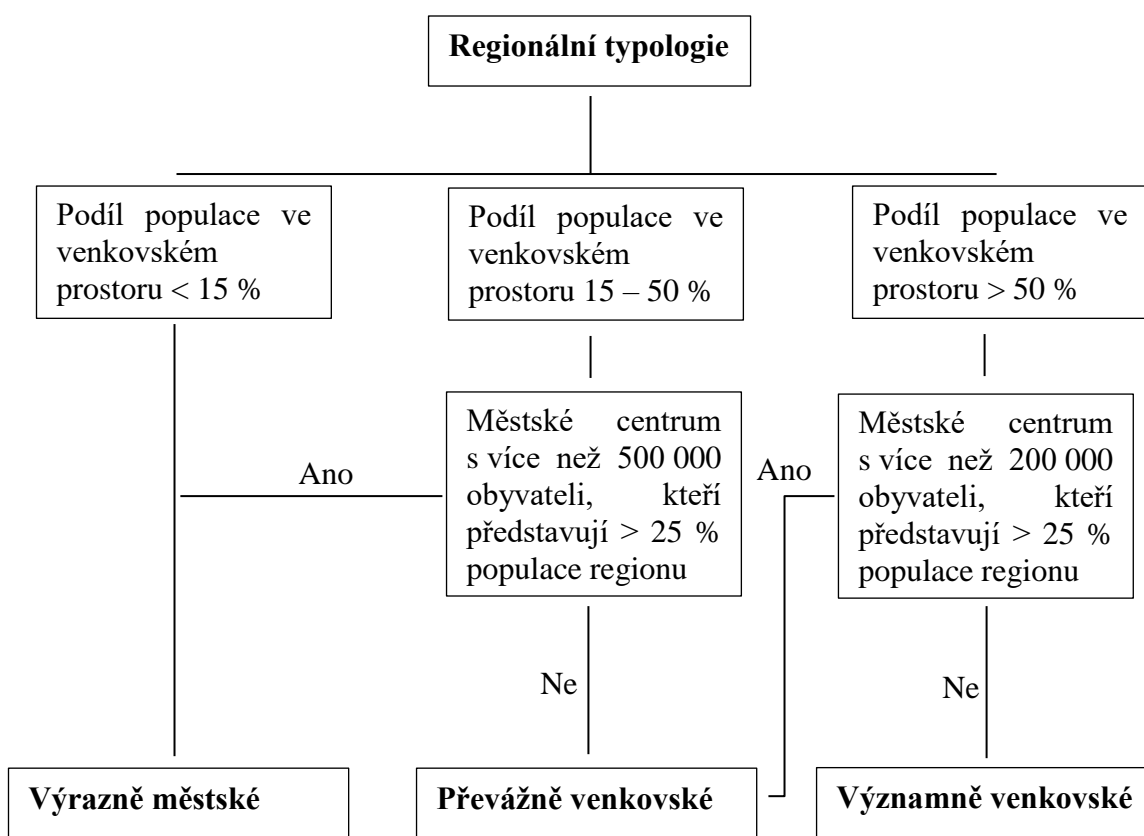
V roce 2009 se OECD rozhodlo přidat k výše uvedeným ještě jedno kritérium. Na základě diskuzí se k oficiální verzi přidalo hodnocení dojezdového času potřebného k dostání se do více osídleného centra (města). Výsledná klasifikace zahrnovala následujících 5 typů regionů:

1. Výrazně městský
2. Ve střední blízkosti města
3. Středně vzdálené
4. Převážně venkovské blízko města
5. Převážně venkovské vzdálené městu

(OECD 2011)

Toto rozdělení vidíme na Obrázku 2.

Obrázek 2 Zobrazení regionální typologie OECD

Zdroj: vlastní úprava, data z:OECD

Venkov má zásadní význam, protože rozloha venkovských regionů NUTS 3 je v ČR 78 370,9 km², tj. 99,7 % území státu a žije zde 9,05 milionů obyvatel, tj. 88,55 % všech obyvatel ČR (Macháček a kol. 2012).

Podle české literatury jsou za venkovské obce označovány obce s počtem obyvatel méně než 2 000 osob, což je 89,82 % obcí, ve kterých žije necelá třetina obyvatel (Macháček a kol. 2012).

V souvislosti s vymezením pojmu venkov je důležité definovat ještě následující pojmy.

Venkovský prostor je označení používané pro vesnice a krajinu jejich okolí. Jiné pojetí říká, že vesnice je souhrn katastrů venkovských obcí nebo podrobněji souhrn ploch zemědělské půdy, lesů, vodních ploch, intravilánů, venkovských sídel, polních cest a místních komunikací. Odlišnou definicí je, že venkov je označení pro celé území mimo plochy měst (Majerová a kol. 2005).

Ve statistikách se nejčastěji užívá pojem **venkovský region**, který označuje oblast definovanou na základě určitých kritérií (Majerová a kol. 2005).

Obecně nejčastěji používaným pojmem je **venkovské sídlo**, **venkovská obec** nebo **vesnice**. Tento pojem označuje sídlištní jednotku ve venkovském prostoru (Majerová a kol. 2005).

Při vymezování venkova se kvůli úplnosti nelze vyhnout pojmu město. Podle Jandourka (2001, s. 155) je město: „*Označení lidského sídla s vysokou hustotou obyvatel a komunikací, rozvinutou dělbu práce a poskytováním služeb uspokojujících převážnou většinu potřeb obyvatel a s vysokou mírou kulturní a hmotné směny. Konkrétní podoba m. se velmi mění v závislosti na době a místě. Dnes se často hovoří o městské civilizaci, ve které se rozdíl mezi m. a venkovem bez ohledu na velikost obce v mnoha životních oblastech stírá.*“ (m. = město, poznámka autora)

2.2.4 Subjektivní vymezení, objektivní vymezení kvalitativní a objektivní kvantitativní vymezení

Pro vymezení venkova je možné najít mnoho různých kritérií. Pro lepší přehlednost můžeme kritéria rozdělit do třech skupin: subjektivní vymezení, objektivní vymezení kvalitativní a objektivní vymezení kvantitativní (Majerová a kol. 2005).

2.2.4.1 Subjektivní vymezení

Toto vymezení je založeno pouze na neměřitelných kritériích, jako je první dojem a názor obyvatel (Majerová a kol. 2005).

2.2.4.2 Objektivní vymezení - kvalitativní

Mezi objektivní kritéria kvalitativní řadíme: urbanistickou strukturu a architektonické znaky, historický vývoj, ekonomické znaky a sociální znaky – styl života (Majerová a kol. 2005).

2.2.4.3 Objektivní vymezení - kvantitativní

Kritéria spadající do skupiny objektivní vymezení kvantitativní jsou: postavení obce ve správním systému, označení (statut) obce, počet obyvatel, velikost katastru a hustota zalidnění (Majerová a kol. 2005).

2.2.5 Rozvoj venkova

Rozvoj venkova je definován jako implementace politických, ekonomických a sociálních návrhů naladěných na kolektivní vizi budoucnosti venkovských regionů. Analýza rozvoje venkova je důležitá především kvůli výzkumu a politickému rozhodování (Holátová a kol. 2012).

Rozvoj venkova lze označit jako víceúrovňový proces, který vychází z historických tradic a vymezuje následujících 6 úrovní:

1. Vztah zemědělství a společnosti. Venkov již nemá úlohu dodavatele potravin do měst. Zároveň přispívá v méně rozvinutých oblastech k regionální zaměstnanosti.
2. Rozvoj venkova představuje nový model rozvoje pro odvětví zemědělství. S odchodem obyvatel z venkova do měst došlo k poklesu počtu zemědělských podniků a pracovních míst. Vzrostly regionální rozdíly a napětí mezi zemědělstvím na jedné straně a přírodou, krajinou, životním prostředím a kvalitou výrobků na druhé straně.
3. Rozvoj venkova může být provozován na úrovni samostatných zemědělských domácností. Evropské „venkované“ jsou hlavní hnací

silou rozvoje venkova tím, že se orientují na zvýšení příjmů a zaměstnanosti.

4. Rozvoj venkova je možné definovat na úrovni venkova a jeho ekonomických aktérů. Tento stav již není monopolem zemědělců, ale jsou využívány zdroje v jiných oblastech jako venkovská turistika nebo ochrana přírody.
5. Další úroveň je zaměřena na politiku a instituce. V rámci EU existují v každé zemi i odlišné programy rozvoje venkova. Programy mohou být na úrovni národní nebo regionální a mají pro rozvoj venkova větší či menší význam.
6. Rozvoj venkova představuje mnoho aspektů, přičemž se halí do množství různých a často protichůdných činností. Mezi nejčastější činnosti patří údržba krajiny, agroturistika, organické zemědělství atd. (Holátová a kol. 2012).

2.2.5.1 Exogenní a endogenní rozvoj venkova

Exogenní rozvoj venkova dominoval po 2. světové válce. Rozvoj venkova v tomto pojetí znamená přinášení rozvoje do regionu, přičemž tento rozvoj je určován zvenku, přínosy z rozvoje se z regionu vyváží a místní hodnoty jsou potlačovány (Holátová a kol. 2012).

Endogenní rozvoj venkova se objevil v 70. – 80. letech 20. století a znamená, že přínosy lokálního rozvoje vytvářeného hlavně místními zdroji zůstávají v lokální ekonomice (Holátová a kol. 2012).

2.2.5.2 Životní úroveň a rozvoj venkova

Hodnocení kvality života obyvatelstva daného území představuje důležitý a velmi komplikovaný indikátor rozvoje dané oblasti. Českým statistickým úřadem jsou zjišťována objektivní a subjektivní data související s životní úrovní a spokojeností obyvatelstva s životem v daném regionu, která jsou podkladem pro plány regionálního rozvoje (Hrabánková a kol. 2011).

2.3 Regionální kvalita života a její měření

Regionální kvalita života je popisována samostatně, protože ji nelze měřit a hodnotit stejnými indikátory jako na mezinárodní nebo národní úrovni – sledují se jiné indikátory, nebo nejsou k dispozici potřebná data (Svobodová 2008).

Kvalita života v ČR je chápána jako souhrn sociálních, ekonomických, společenských a environmentálních podmínek pro prožití dlouhého, zdravého, tvořivého života v přiměřených společenských a ekonomických podmínkách. Sestavení regionálního indexu kvality života je založeno na Indexu kvality a udržitelnosti života (Svobodová 2008).

Index kvality života byl hodnocen pro čtrnáct krajů ČR na základě statisticky dostupných dat. Srovnávací úroveň pro všechny kraje byl průměr daného ukazatele pro ČR, který představoval 100 %. Jednotlivé kraje dosahovaly hodnot vyšších nebo nižších než 100 %, podle toho, zda byla hodnota daného ukazatele ve vztahu ke kvalitě života příznivější nebo méně příznivá (Svobodová 2008).

Pro každý kraj byl spočítán průměr z dílčích ukazatelů pro oblasti A, B a C. Na jejich základě byl spočítán celkový průměr za kraj. V Tabulce 1 je uvedeno, jaké ukazatele byly hodnoceny.

Tabulka 1 Regionální aspekty kvality života v ČR

A.	Předpoklady pro dlouhý a zdravý život	
A11	Demografické předpoklady	3 ukazatele
A12	Zdraví a bezpečnost obyvatelstva	7 ukazatelů
A13	Kvalita životního prostředí	5 ukazatelů
B.	Předpoklady pro tvořivý život s dostatečným vzděláním	
B11	Úroveň školství a vzdělanost obyvatel	5 ukazatelů
B12	Rodina a sociální soudržnost	4 ukazatele
B13	Práce a možnosti společenského uplatnění	4 ukazatele
C.	Předpoklady pro přiměřenou životní úroveň	
C11	Ekonomická výkonnost regionu	4 ukazatele
C12	Sociální status obyvatel	4 ukazatele

Zdroj: Svobodová (2008)

Kvalitu života můžeme také hodnotit již zmiňovaným Indexem kvality a udržitelnosti života. Toto hodnocení zahrnuje srovnávání aspektů ze třech oblastí:

- Ekonomická oblast
- Sociální oblast

- Environmentální oblast

Podrobnější informace udává Tabulka 2.

Tabulka 2 Oblasti a ukazatele zahrnuté do hodnocení kvality života v ČR

Oblast	Ukazatele
1. Ekonomická	A. Hrubý domácí produkt na obyvatele
	B. Čistý disponibilní důchod domácností
	C. Míra investic
	D. Výdaje na výzkum a vývoj
2. Sociální	E. Očekávaná délka života
	F. Nejvyšší dosažené vzdělání
	G. Registrovaná míra nezaměstnanosti
	H. Míra zaměstnanosti starších pracovníků
3. Environmentální	I. Emise oxidu dusíku, imise prachových částic PM ₁₀
	J. Investiční výdaje na ochranu ŽP
	K. Ekologická stabilita
	L. Produkce komunálního odpadu

Zdroj: Svobodová (2008)

Tato metoda zjišťování kvality života zahrnuje aspekty, které se dají hodnotit objektivně – data se dají získat ze statistik. Druhým typem hodnocení kvality života je hodnocení subjektivní, které je založeno hlavně na pocitech a názorech obyvatel, kteří bydlí ve zkoumané oblasti. V rámci praktické části této práce se budu věnovat oběma typům hodnocení proto, aby výsledky ohledně zjišťování kvality života v obcích na Švihovsku byly komplexní.

3. METODIKA

Pro zpracování bakalářské práce byl nejprve zpracován teoreticko-metodologický základ, který tvoří podklad pro empirickou srovnávací studii kombinující kvantitativní a kvalitativní přístupy sběru a analýzy dat. Teoreticko-metodologický základ má podobu literární rešerše a opírá se o studium odborné literatury a internetových stránek. V literární rešerši jsou objasněny klíčové pojmy a stanoveny vybrané aspekty kvality života.

Druhou částí bakalářské práce je výzkumná část, která je rozdělena na čtyři celky. Všechny čtyři celky byly zaměřeny na zkoumání kvality života ve třech obcích, Švihov, Lhovice a Třebýcinka. Lhovice a Třebýcinka jsou místní části Švihova a ze všech místních částí byly vybrány kvůli rozdílnému počtu obyvatel, aby mohla být zjištěna případná diference kvality života na relativně malém území. V prvním celku jsou zmapována objektivní data získaná studiem statistických databází a webových stránek obcí. Pomocí techniky – studium dokumentů byly získány údaje, které posloužily jako obecná charakteristika obcí.

Ve druhém celku jsou osobně získaná subjektivní data, která popisují názor části obyvatel na problematiku kvality života. Při zjišťování dat bylo využito techniky kvantitativního dotazníkového šetření. Dotazník (viz Příloha 1) byl anonymní a skládal se z 10 uzavřených otázek a 1 otevřené otázky. Dotazníkové šetření probíhalo od 1. 3. 2017 do 31. 3. 2017. Cílovou skupinou byli respondenti od 16 let, kteří trvale žijí na území jedné ze tří zkoumaných obcí. V každé obci bylo náhodně rozdáno 20 dotazníků, celkem tedy 60 dotazníků.

Třetí celek se skládá ze tří rozhovorů. První rozhovor byl se starostou města Švihova panem PaedDr. Václavem Petrussem. Rozhovor byl podložen 12 otázkami, které pan starosta obdržel předem e-mailem (viz Příloha 2). Celý rozhovor, který proběhl 12. 4. 2017 a trval asi 1,5 hod, byl se souhlasem pana starosty nahráván a následně přepsán. Celý přepis rozhovoru je umístěn ve výzkumné části. Druhý rozhovor byl se starostou hasičů Lhovic panem Ing. Bohuslavem Pošarem a opíral se o 6 otázek, které si pan Ing. Pošar mohl přečíst před začátkem rozhovoru (viz Příloha 3). Rozhovor proběhl 14. 4. 2017 a nebyl nahráván, ale odpovědi byly sepsány a následně přepsány. Přepis celého rozhovoru je ve výzkumné části. Třetí rozhovor byl proveden se starostou hasičů Třebýcinky panem Václavem Voráčkem. Rozhovor,

který se opět opíral o šest otázek (viz Příloha č. 3), měl pan Voráček možnost si přečíst před samotným začátkem rozhovoru. Rozhovor proběhl 14. 4. 2017 a byl se souhlasem pana Voráčka nahráván a následně přepsán. Celý přepis rozhovoru je ve výzkumné části.

Čtvrtý celek je založen na technice vlastního zúčastněného pozorování, které probíhalo od 1. 3. 2016 do 31. 3. 2017 a skládá se z fotodokumentace všech tří obcí.

Ke zpracování všech čtyř celků byl použit Microsoft Word a Microsoft Excel. Podrobnější charakteristiku použitých metod uvádí Hendl (2015, 2016).

4. VÝZKUMNÁ ČÁST

4.1 Charakteristika zkoumaných oblastí

4.1.1 Švihov

Švihov (viz Obrázek 3) se nachází v Plzeňském kraji asi 10 km severně od Klatov. Leží v údolí řeky Úhlavy v nadmořské výšce 374 m n.m. (Výškopis České republiky). Status Švihova je město. Skládá se z jedenácti místních částí, které mají celkovou rozlohu 3 453,43 ha. Místní části jsou Bezděkov, Jíno, Kaliště, Kamýk, Kokšín, Lhovice, Stropčice, Švihov, Těšnice, Třebýcinka a Vosí. Hustota zalidnění je 49,03 obyv./km² (Program rozvoje města Švihov na období let 2016 – 2020). Švihov má kromě uvolněného starosty 9 zaměstnanců, kteří zajišťují nejen chod úřadu (Program rozvoje města Švihov na období let 2016 – 2020).

Obrázek 3 Letecký pohled na Švihov

Zdroj: Webová stránka města Švihov

První zmínka o vsi je z roku 1245. V této době stávala v blízkosti kostela sv. Jiljí zemanská tvrz. Na konci 13. století se majiteli švihovského panství stali Rýzmbekové, kteří založili malé městečko. Jeho význam se zvýšil až po výstavbě vodního hradu. K rozvoji města přispěl hlavně Půta Švihovský z Rýzmběrka, protože ho obdaroval mnohými výsadami. Na konci 16. století získali město Černínové

z Chudenic a jeho význam upadl. Během třicetileté války se přes město dvakrát přehnalo švédské vojsko a vyplenilo ho a vypálilo. Starobylý ráz města byl zničen v 18. a 19. století dvěma požáry. Poslední katastrofa zasáhla město v roce 2002 v podobě ničivé povodně (Běleč mikroregion).

Ve Švihově se nachází mnoho památek a přírodních zajímavostí. Nejvýznamnější památkou je vodní hrad, který se nachází v centru města a je národní kulturní památkou. Hrad byl postaven na přelomu 15. a 16. století na uměle vybudovaném ostrově, jehož okolí mohlo být při napadení nepřítelem zaplaveno z okolních rybníků. Návštěvníci hradu zde mohou vidět, jak se žilo v době renesance. Každý rok v srpnu se konají noční prohlídky hradu. Na hradě se natáčela pohádka Tři oříšky pro popelku. Dalšími významnými památkami jsou gotický kostel sv. Václava, který je přestavěný v barokním slohu, špitální kostelík sv. Jana Evangelisty ze 14. století, který je obydlý, kostel sv. Jiljí a dva židovské hřbitovy (Běleč mikroregion).

Švihov a jeho okolí je možné poznat díky naučné stezce, která má 20 zastavení a dělí se na vnitřní a vnější okruh. Ve městě se také koná několik pravidelných kulturních akcí, např. Švihovské hudební léto, dobývání hradu, festival České hrady, pouť a pouťová zábava atd. (Běleč mikroregion).

Ve Švihově působí následující spolky: SDH Švihov, MS Lysina, Sokol Švihov, FC Švihov, ZO ČSZ, ZO ČVS, Junák, SZP Šumava Komunitní škola Švihov a Cykloklub Velovis (Program rozvoje města Švihov na období let 2016 – 2020).

Ve Švihově se nachází Dům s pečovatelskou službou s deseti malometrážními byty, Základní a mateřská škola Švihov (Program rozvoje města Švihov na období let 2016 – 2020).

4.1.2 Lhovice

Lhovice (viz Obrázek 4) leží v údolí mezi třemi vrchy, Stramchý, Tuhošť a Stříbrnice (Lhovice). Nadmořská výška je 411 m n.m. (Výškopis České republiky).

Obrázek 4 Letecký pohled na Lhovice

Zdroj: Webová stránka města Švihov

První zmínky o obci Lhovice pocházejí z roku 1194, kdy majitelem okolního panství byl rod Držkrajů, který se usadil ve Švihově. Lhovice vždy patřily k panství švihovskému. Ještě v roce 1847 odmítal majitel panství Černín z Chudenic žádost obce o vykoupení se z roboty. Od roku 1851 do roku 1876 byla s Lhovicemi spojena obec Mezihorí. Původní název obce byl Mlhovice, kvůli mlhám, které se tam držely. Tento název se změnil na Elhovice, podle německého pojmenování. Němci si přidáním „E“ usnadňovali vyslovování názvu obce. Název obce byl změněn zpět na český název Lhovice po žádosti místních usedlíků (Webová stránka města Švihov).

Uprostřed obce se nachází kaplička, která byla postavena v roce 1826. Kaple je šestiboká a uvnitř se nachází ozdobný oltářík, na kterém stávala socha sv. Jana Nepomuckého. Během 2. světové války byl z kapličky odnesen zvonek Václav, takže v roce 1957 proběhlo svěcení nového zvonku (Webová stránka města Švihov).

Zajímavostí je, že při bourání starého špýcharu v roce 1931 bylo pod zdivem nalezeno 215 stříbrných mincí států a měst z let 1574 – 1619. Poklad byl ukryt

pravděpodobně na počátku třicetileté války v roce 1916. Nálezce daroval nález klatovskému muzeu (Webová stránka města Švihov).

Lhovicemi prochází naučná stezka a cyklotrasa. Jediným aktivním spolkem je SDH Lhovice, kteří byli založeni v roce 1908, a kteří organizují všechny akce, které se v obci konají (Webové stránky obce Lhovice).

4.1.3 Třebýcinka

Třebýcinka (viz Obrázek 5) leží 2 km od Švihova v nadmořské výšce 388 m (Výškopis České republiky).

Obrázek 5 Letecký pohled na Třebýcinku

Zdroj: Webová stránka města Švihov

První zmínka o obci je z roku 1245. V 15. století náležela obec švihovskému panství. V roce 1591 zastavil Heralt Kavka obec Adamu Šicovi a v roce 1596 ji prodal Albrechtu Šicovi. Od té doby náležela Třebýcinka k Poříčí. Původní název obce mohl být Třebetín. Později nesla také název Malá nebo Dolní Třebejcinka (Webová stránka města Švihov).

Uprostřed obce stojí kaplička, která byla přestavěna v roce 1887 z původní malé kapličky. Nová kaple byla za přítomnosti mnoha lidí vysvěcena 6. 10. 1889 a

od té doby se v Třebýcině slaví pouť první neděli v říjnu. Původní zvon byl v roce 1930 kvůli puklině vyměněn za nový (Švihov).

V Třebýcině je aktivní jediný spolek a to SDH Třebýcinka (Webová stránka města Švihov).

4.2 Srovnání statistických dat zkoumaných oblastí

4.2.1 Srovnání počtu obyvatel

V následující tabulce (Tabulka 3) je srovnání počtu obyvatel ve Švihově, Lhovicích a Třebýcince. Uvedená data jsou k 1. 1. 2016.

Tabulka 3 Stav obyvatel k 1. 1. 2016

Obec	Ženy		Muži		Celkem	
	Počet	Prům. věk	Počet	Prům. věk	Počet	Prům. věk
Švihov	623	44	582	41	1205	43
Lhovice	80	45	80	44	160	44
Třebýcinka	20	47	24	47	44	47

Zdroj: vlastní úprava, data z: Webová stránka města Švihov, Švihováček č. 1/2016

4.2.2 Srovnání počtu podnikatelských subjektů

V následující tabulce (Tabulka 4) je srovnání počtu podnikatelských subjektů ve Švihově, Lhovicích a Třebýcince. Uvedená data jsou k 1. 4. 2017.

Tabulka 4 Počet podnikatelských subjektů

Obec	Počet
Švihov	270
Lhovice	26
Třebýcinka	13

Zdroj: vlastní úprava, data z: ARES – ekonomické subjekty

4.3 Přehled dalších statistických dat

Ostatní statistická data nebylo možné zjistit odděleně pro Švihov, Lhovice a Třebýcinku, proto jsou uvedena za Švihov a všechny jeho místní části.

4.3.1 Vzdělanostní struktura obyvatel

V následující tabulce (Tabulka 5) je zobrazena vzdělanostní struktura obyvatel. Uvedená data jsou k roku 2011.

Tabulka 5 Vzdělanostní struktura obyvatel

Stupeň vzdělání	Počet osob (%)
Bez vzdělání nebo se základním vzděláním	17,4
Střední škola bez maturity	38,5
Střední škola s maturitou	31,2
Vysoká škola	9,3
Neuvedli vzdělání	3,6

Zdroj: vlastní úprava, data z: Program rozvoje města Švihov na období let 2016 – 2020

Nezaměstnanost ve Švihově a jeho místních částech je k roku 2014 69 osob (6,41%) (Program rozvoje města Švihov na období let 2016 – 2020).

4.3.2 Struktura využití půdy

Následující tabulka (Tabulka 6) zobrazuje využití půdy v katastru města Švihov. Celková velikost katastru je 3 453,43 ha. Data jsou k roku 2014.

Tabulka 6 Struktura využití půdy

Využití půdy	Plocha (ha)
Orná půda	1 470,44
Zahrada	73,04
Ovocný sad	9,82
Trvalý travní porost	468,66
Lesní pozemek	1 172,22
Vodní plocha	34,49
Zastavěná plocha a nádvoří	45,97
Ostatní plocha	178,79

Zdroj: vlastní úprava, data z: Český statistický úřad

4.3.3 Bydlení ve Švihově a místních částech

V následující tabulce (Tabulka 7) je uvedený domovní fond v městě. Data jsou k roku 2011.

Tabulka 7 Domovní fond města Švihov

	Počet	Podíl (%)
Domy celkem	669	100
Obydlené domy	475	71,00
Rodinné domy	450	67,26

Zdroj: vlastní úprava, data z: Program rozvoje města Švihov na období let 2016 – 2020

4.4 Výsledky dotazníkového šetření

V rámci dotazníkového šetření bylo v každé obci rozdáno 20 dotazníků náhodným osobám. Všechny oslovené osoby dotazník vyplnily, ale pouze ve Švihově byly všechny dotazníky vyplněny správně. V Lhovicích i Třebýčince byl jeden dotazník vyplněný špatně, protože nebyly zodpovězeny všechny otázky. Z tohoto důvodu byly celkem dva dotazníky vyřazeny.

4.4.1 Kvantitativní výzkum – informace o respondentech

V této části jsou přehledně uvedeny základní údaje o respondentech v tabulkách a grafech.

Otázka č. 1

V jaké obci žijete?

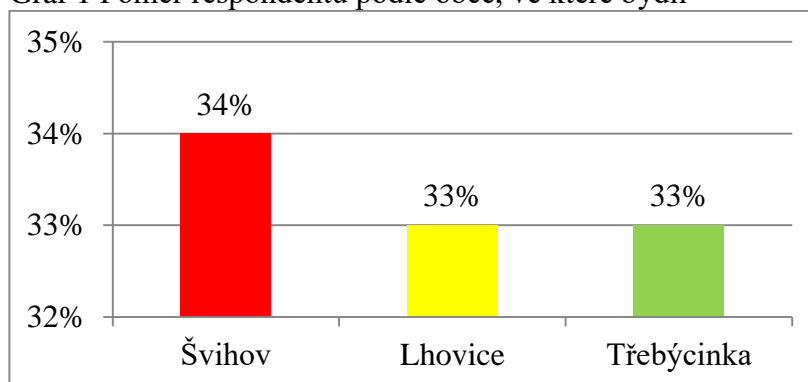
- a) Švihov
- b) Lhovice
- c) Třebýcinka

Tabulka 8 Poměr respondentů podle obce, ve které bydlí

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Švihov	20	34 %
Lhovice	19	33 %
Třebýcinka	19	33 %

Zdroj: vlastní šetření

Graf 1 Poměr respondentů podle obce, ve které bydlí

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka 8 a graf 1 ukazují, že počty respondentů z jednotlivých obcí jsou vyrovnané.

Otázka č. 2

Jak dlouho v obci žijete?

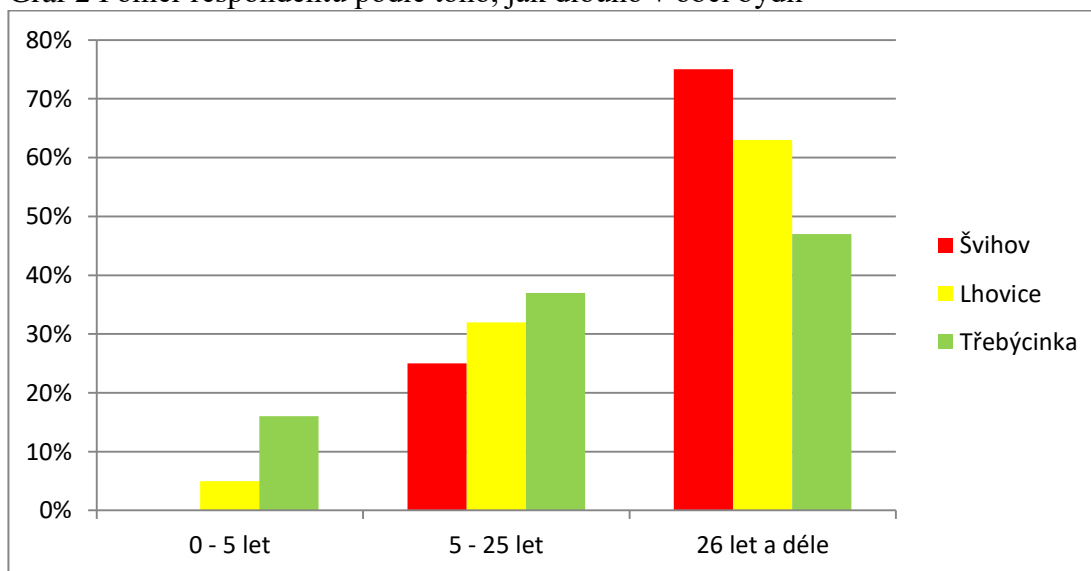
- a) 0 – 5 let
- b) 5 – 25 let
- c) 26 let a déle

Tabulka 9 Poměr respondentů podle toho, jak dlouho v obci bydlí

Odpověď	Švihov		Lhovice		Třebýcinka	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
0 – 5 let	0	0 %	1	5 %	3	16 %
5 – 25 let	5	25 %	6	32 %	7	37 %
26 let a déle	15	75 %	12	63 %	9	47 %

Zdroj: vlastní šetření

Graf 2 Poměr respondentů podle toho, jak dlouho v obci bydlí

Zdroj: vlastní šetření

Druhá otázka zjišťovala, jak dlouho respondenti v obci žijí. V tabulce 9 a grafu 2 je vidět, že většina obyvatel žije v obci 26 let a déle, což vypovídá o tom, že jsou obyvatelé v obcích spokojeni, protože kdyby ne, nebydli by tam tak dlouhou dobu.

Otázka č. 3**Kolik je Vám let?**

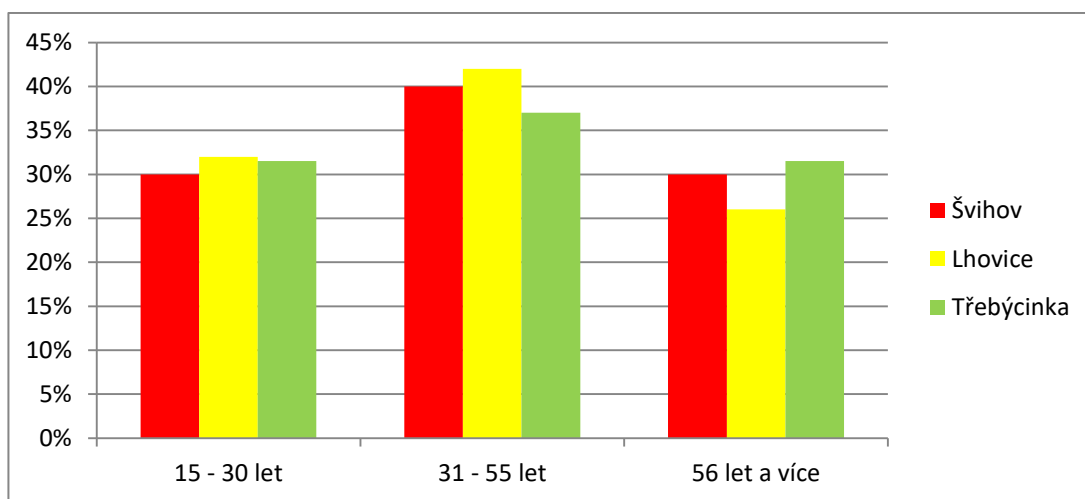
- a) 15 – 30 let
- b) 31 – 55 let
- c) 56 let a více

Tabulka 10 Poměr osob podle věku

Odpověď	Švihov		Lhovice		Třebýcinka	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
15 – 30 let	6	30 %	6	32 %	6	31,5 %
31 – 55 let	8	40 %	8	42 %	7	37 %
56 let a více	6	30 %	5	26 %	6	31,5 %

Zdroj: vlastní šetření

Graf 3 Poměr osob podle věku

Zdroj: vlastní šetření

Otázka č. 3 zjišťovala věk respondentů. V tabulce 10 a grafu 3 lze vidět, že nejvíce respondentů zvolilo Odpověď b), tedy 31 – 55 let. Celkově nejsou velké rozdíly mezi poměrem jednotlivých odpovědí, takže věkové spektrum respondentů bylo poměrně vyrovnané.

Otázka č. 4

Jste:

a) Žena

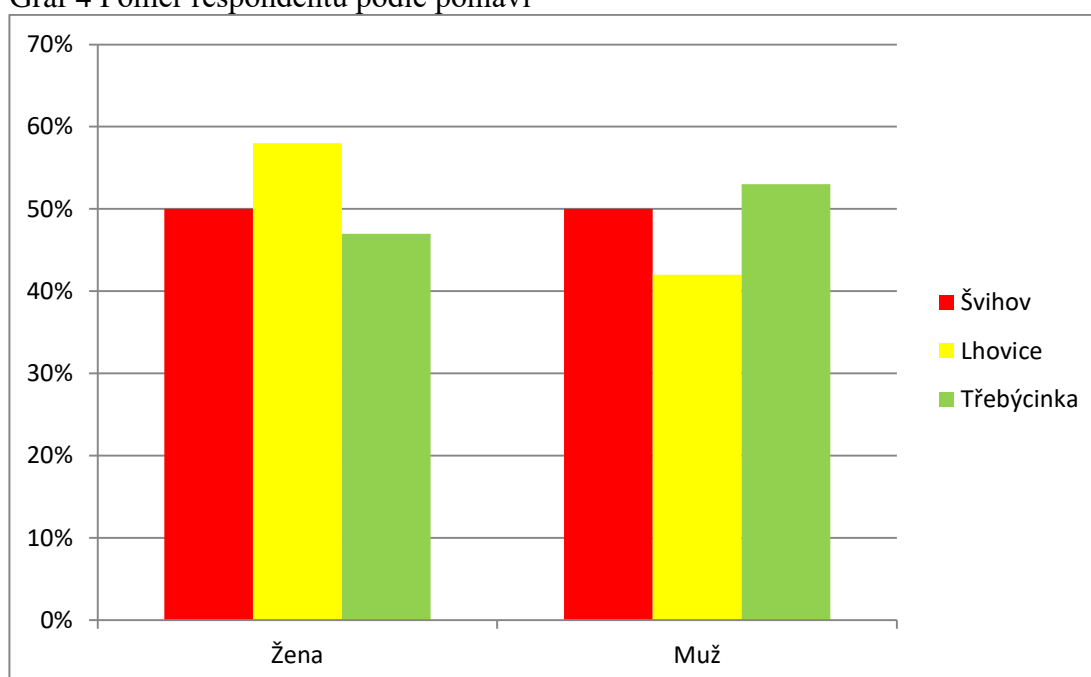
b) Muž

Tabulka 11 Poměr respondentů podle pohlaví

Odpověď	Švihov		Lhovice		Třebýcinka	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Žena	10	50 %	11	58 %	9	47 %
Muž	10	50 %	8	42 %	10	53 %

Zdroj: vlastní šetření

Graf 4 Poměr respondentů podle pohlaví

Zdroj: vlastní šetření

Otázka č. 4 zjišťovala poměr pohlaví respondentů, výsledky ukazuje tabulka 11 a graf 4. Ve Švihově byla přesně polovina žen a polovina mužů. V Lhovicích a v Třebýcince bylo více žen, ale rozdíl nebyl ani v jednom případě nijak velký.

4.4.2 Kvantitativní výzkum – spokojnost respondentů s kvalitou života v obcích

Otázka č. 5

Jak jste spokojená/ý s Vaším bydlištěm a jeho okolím, jako místem k bydlení?

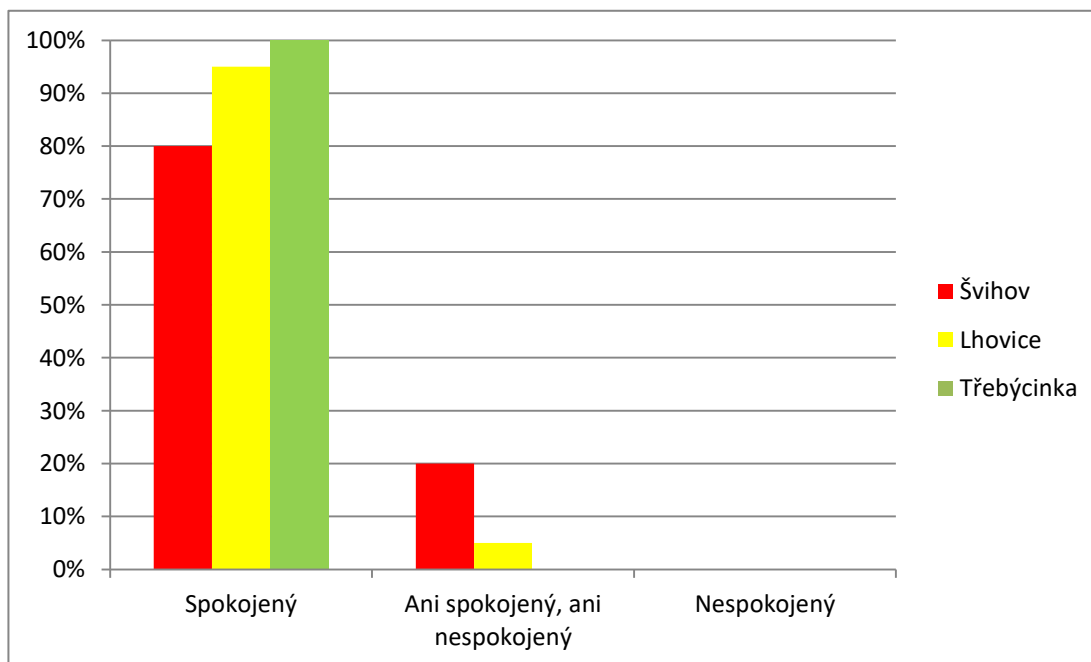
- a) Spokojená/ý
- b) Ani spokojená/ý, ani nespokojená/ý
- c) Nespokojená/ý

Tabulka 12 Poměr respondentů podle spokojnosti s bydlištěm

Odpověď	Švihov		Lhovice		Třebýcinka	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Spokojený	16	80 %	18	95 %	19	100 %
Ani spokojený, ani nespokojený	4	20 %	1	5 %	0	0 %
Nespokojený	0	0 %	0	0 %	0	0 %

Zdroj: vlastní šetření

Graf 5 Poměr respondentů podle spokojnosti s bydlištěm

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka 12 a graf 5 ukazují, jak jsou obyvatelé spokojeni se svým bydlištěm. Ve Švihově je spokojeno 16 osob a 4 osoby nejsou ani spokojeny, ani nespokojeny.

Tyto 4 osoby byly: žena, 15 – 30 let, v obci žije 5 – 25 let a přemýšlí o stěhování; žena, 56 let a více, v obci žije 26 let a více a nepřemýšlí o stěhování; muž, 15 – 30 let, v obci žije 5 – 25 let a přemýšlí o stěhování; muž, 56 let a více, v obci žije 26 let a více a nepřemýšlí o stěhování. V Lhovicích bylo s bydlištěm spokojeno 18 osob a pouze jedna nespokojena, konkrétně žena, 15 – 30 let, v obci žije 5 – 25 let a přemýšlí o stěhování. V Třebýcince byli všichni obyvatelé s bydlištěm spokojeni.

Otázka č. 6

Přemýšlíte o změně bydliště?

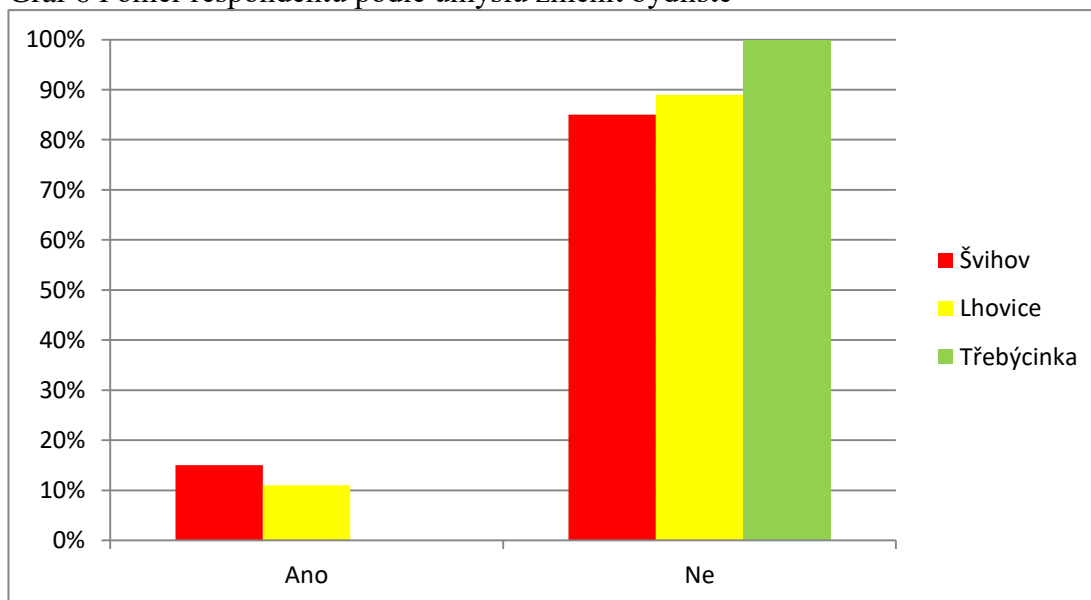
- a) Ano
- b) Ne

Tabulka 13 Poměr respondentů podle úmyslu změnit bydliště

Odpověď	Švihov		Lhovice		Třebýcinka	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano	3	15 %	2	11 %	0	0 %
Ne	17	85 %	17	89 %	19	100 %

Zdroj: vlastní šetření

Graf 6 Poměr respondentů podle úmyslu změnit bydliště

Zdroj: vlastní šetření

Otázka č. 6 zjišťovala, zda respondenti uvažují o stěhování, výsledky lze vidět v tabulce 13 a grafu 6. Ve Švihově uvažují o stěhování 3 osoby: žena a muž, 15 – 30 let, v obci žijí 5 – 25 let a oba na předchozí otázku odpověděli ani spokojeni, ani nespokojeni s bydlištěm; žena 15 – 30 let, v obci žije 5 – 25 let a s bydlištěm je spokojena. Z toho vyplývá, že o stěhování uvažují pouze mladé osoby ve věku 15 – 30 let. V Lhovicích uvažují o stěhování 2 osoby: žena 15 – 30 let, v obci žije 5 – 25 let a s bydlištěm není ani spokojena, ani nespokojena; muž 56 let a více, v obci žije 26 let a více a s bydlištěm je spokojen. V Třebýčince o stěhování nikdo neuvažuje. Celkově tedy přemýšlí o stěhování 5 osob a z toho 4 jsou ve věku 15 – 30 let.

Otázka č. 7

Jak byste posoudil/a činnost Městského úřadu Švihov v rámci rozvoje Vaší obce?

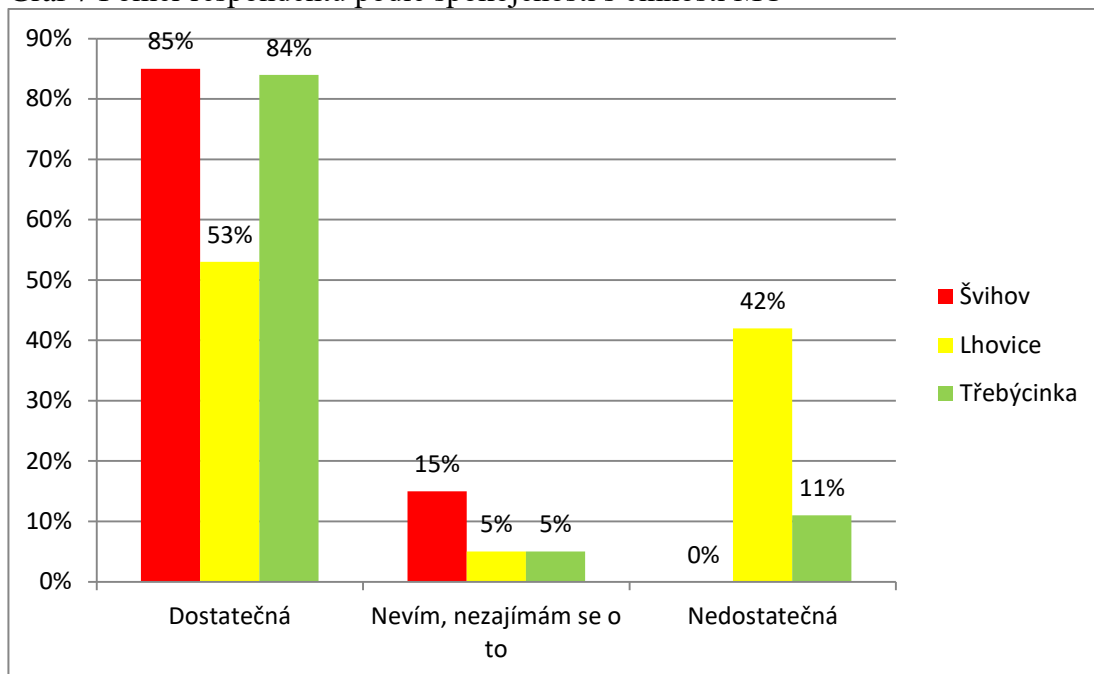
- a) Dostatečná
- b) Nevím, nezajímám se o to
- c) Nedostatečná

Tabulka 14 Poměr respondentů podle spokojenosti s činností MÚ

Odpověď	Švihov		Lhovice		Třebýčinka	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Dostatečná	17	85 %	10	53 %	16	84 %
Nevím, nezajímám se o to	3	15 %	1	5 %	1	5 %
Nedostatečná	0	0 %	8	42 %	2	11 %

Zdroj: vlastní šetření

Graf 7 Poměr respondentů podle spokojenosti s činností MÚ

Zdroj: vlastní šetření

Otázka č. 7 zjišťovala spokojenost obyvatel s činností MÚ v rámci rozvoje obce. Výsledky ukazuje tabulka 14 a graf 7. Ve Švihově byla většina osob spokojena a dvě osoby neví, protože se o to nezajímají. V Lhovicích už bylo mnohem více obyvatel nespokojeno, konkrétně 8. Jedna osoba nevěděla, protože se o to nezajímá a zbylých 10 osob bylo spokojeno. V Třebýcince bylo spokojeno 16 osob, 1 osoba neví, nezajímá se o to a 2 osoby byly nespokojeny. V této otázce se objevily velké rozdíly v hodnocení činnosti MÚ obyvateli Švihova a Třebýcinky, a Lhovic.

Otázka č. 8

Zaškrtněte, ke kterému z následujících tvrzení se přikláníte (zda upřednostňujete vesnici či město). Jedná se o srovnání vesnice a města s tím, že vždy je v určité oblasti výhoda na úkor nevýhody v jiné oblasti.

Následující tabulka a graf znázorňují kolik „hlasů“ dostala vesnice a kolik město, pokud sečteme všechny „hlasy“, které respondenti rozdělili. Celkový počet hlasů ve Švihově je 100, v Lhovicích a Třebýcince 95. Je to dáno tím, že otázka č. 8

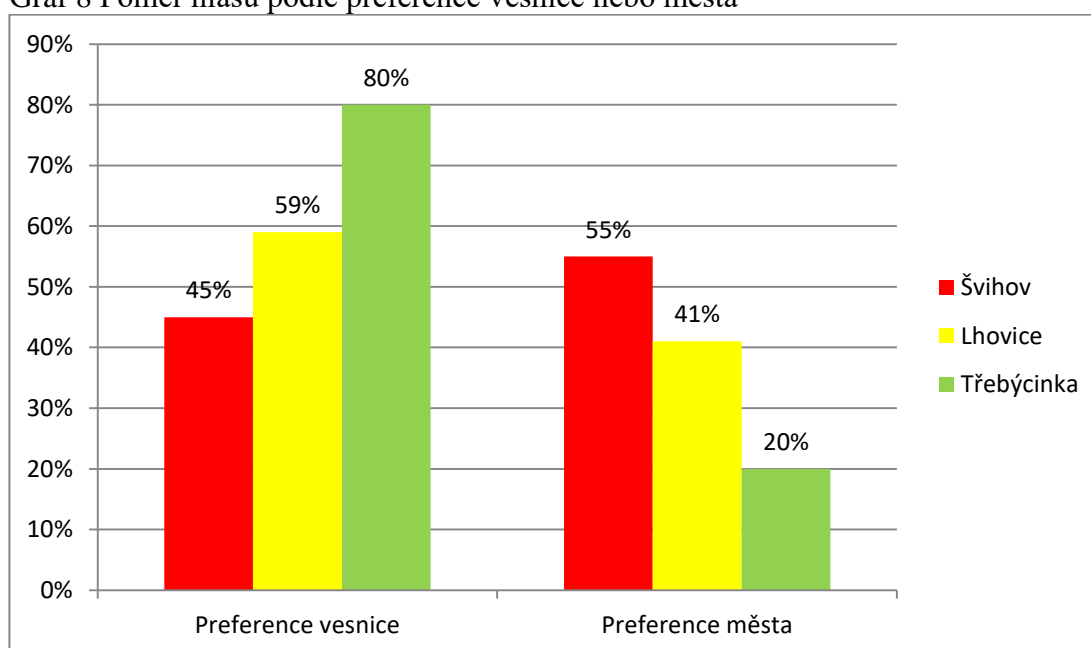
obsahovala 5 dvojic tvrzení, přičemž v každé dvojici se jedno tvrzení přiklánílo k vesnici a druhé k městu. Respondenti tedy udělili celkem 5 „hlasů“.

Tabulka 15 Poměr hlasů podle preference vesnice nebo města

Odpověď	Švihov		Lhovice		Třebýcinka	
	Absolut. četnost	Relativní četnost	Absolut. Četnost	Relativní četnost	Absolut. četnost	Relativní četnost
Preference vesnice	45	45 %	56	59 %	76	80 %
Preference města	55	55 %	39	41 %	19	20 %

Zdroj: vlastní šetření

Graf 8 Poměr hlasů podle preference vesnice nebo města

Zdroj: vlastní šetření

Otázka č. 8 zjišťovala, zda respondenti preferují vesnici nebo město. Výsledky jsou zaznamenány v tabulce 15 a grafu 8. Obyvatelé Švihova preferují město a obyvatelé Lhovic a Třebýcinky vesnici. Tento výsledek odpovídá tomu, že kde respondenti bydlí, to také preferují.

Otázka č. 9

V následující tabulce zaškrtněte, jak jste spokojeni s různými ukazateli ve Vaší obci:

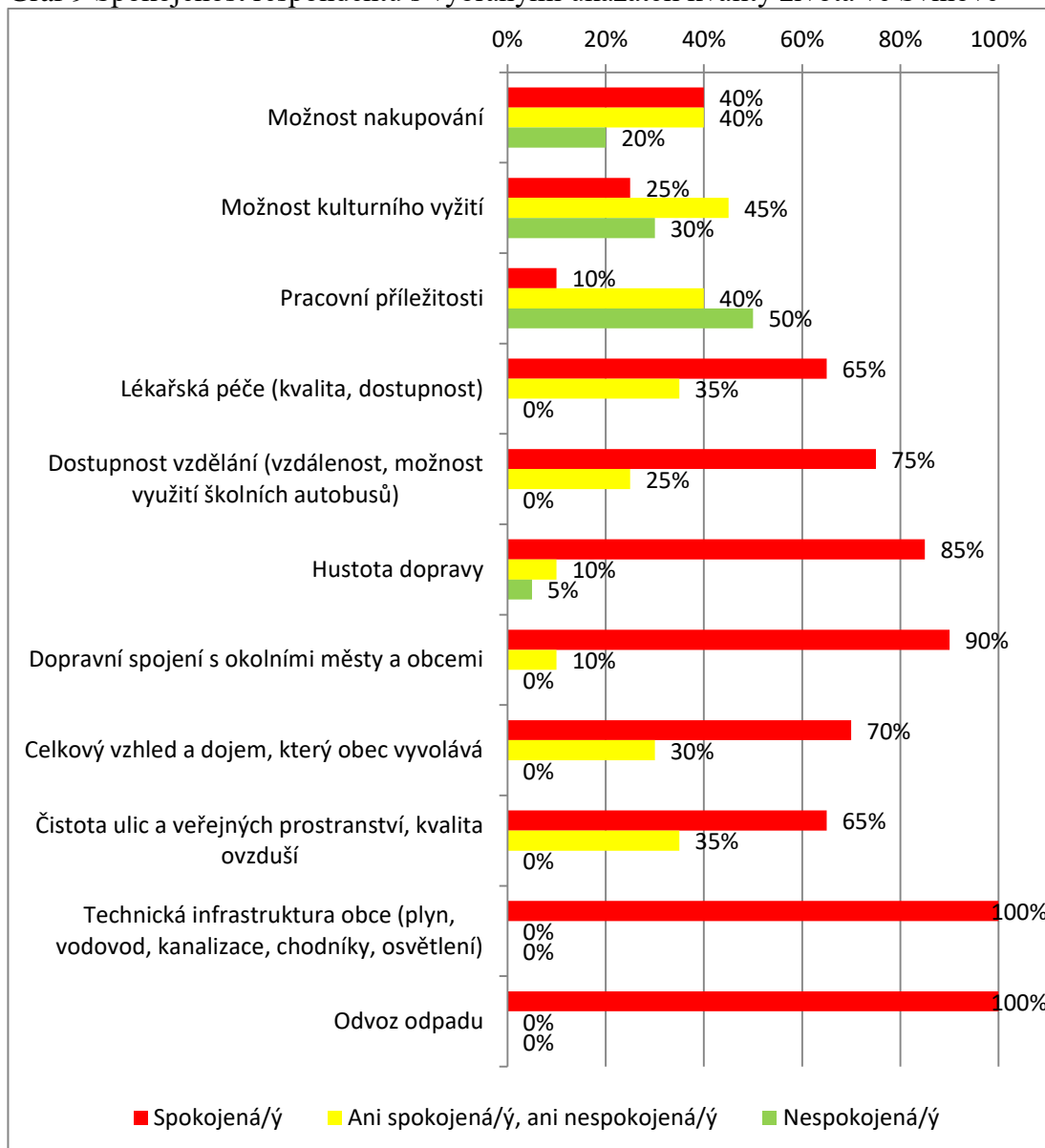
V následujících tabulkách a grafech je znázorněno, jak jsou respondenti spokojeni s různými ukazateli ve své obci. Pro každou obec je zvlášť tabulka a graf.

Tabulka 16 Spokojenost respondentů s vybranými ukazateli kvality života ve Švihově

Ukazatel	Spokojená/ý		Ani spokojená/ý, ani nespokojená/ý		Nespokojená/ý	
	Absol. četnost	Relat. Četnost	Absol. četnost	Relat. četnost	Absol. četnost	Relat. Četnost
Možnost nakupování	8	40 %	8	40 %	4	20 %
Možnost kulturního vyžití	5	25 %	9	45 %	6	30 %
Pracovní příležitosti	2	10 %	8	40 %	10	50 %
Lékařská péče (kvalita, dostupnost)	13	65 %	7	35 %	0	0 %
Dostupnost vzdělání (vzdálenost, možnost využití školních autobusů)	15	75 %	5	25 %	0	0 %
Hustota dopravy	17	85 %	2	10 %	1	5 %
Dopravní spojení s okolními městy a obcemi	18	90 %	2	10 %	0	0 %
Celkový vzhled a dojem, který obec vyvolává	14	70 %	6	30 %	0	0 %
Čistota ulic a veřejných prostranství, kvalita ovzduší	13	65 %	7	35 %	0	0 %
Technická infrastruktura obce (plyn, vodovod, kanalizace, chodníky, osvětlení)	20	100 %	0	0 %	0	0 %
Odvoz odpadu	20	100 %	0	0 %	0	0 %

Zdroj: vlastní šetření

Graf 9 Spokojenost respondentů s vybranými ukazateli kvality života ve Švihově

Zdroj: vlastní šetření

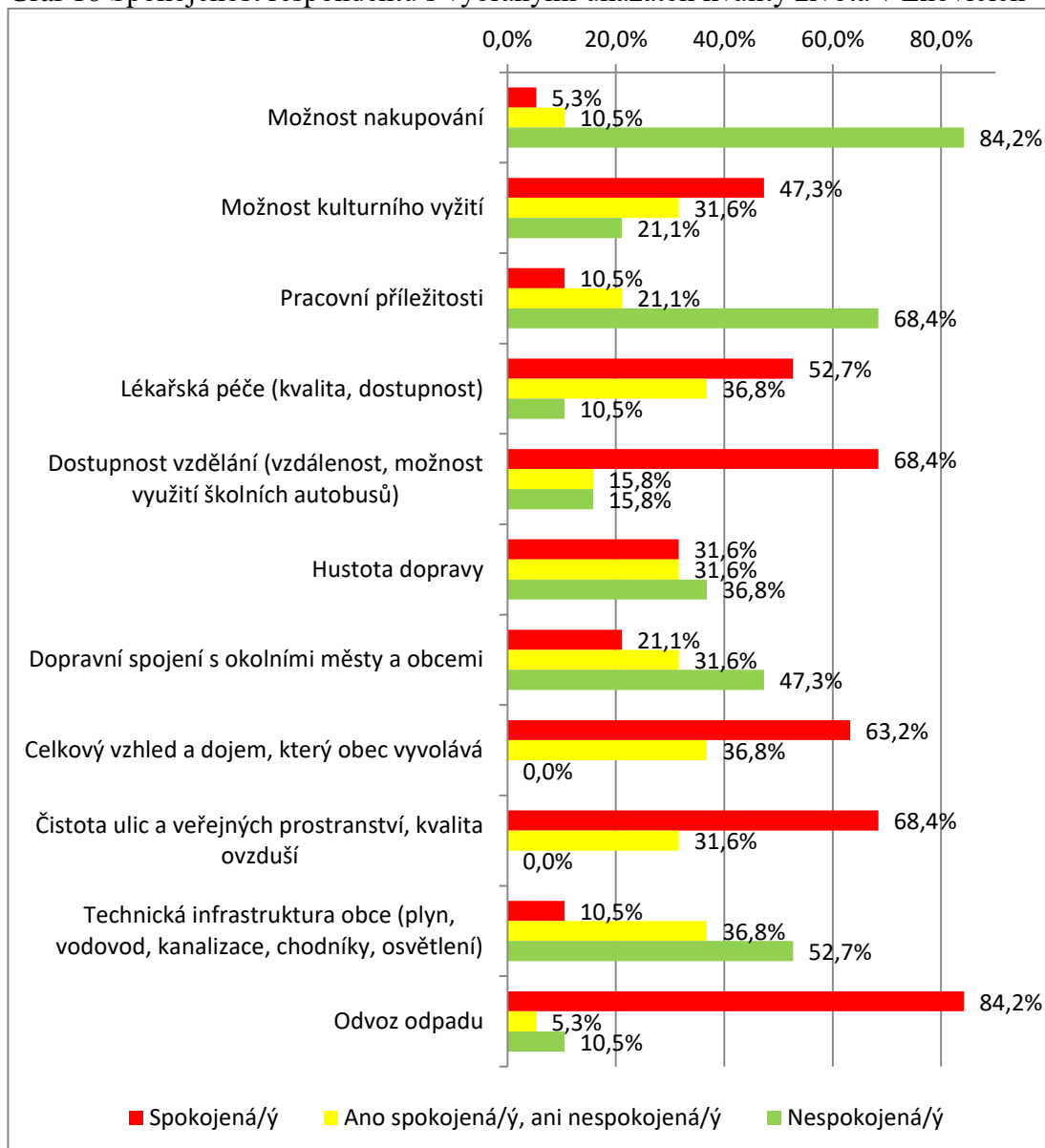
Z tabulky 16 a grafu 9 je vidět, že obyvatelé Švihova jsou s většinou ukazatelů spokojeni. Nejproblémovější oblasti jsou možnost nakupování, následuje kulturní vyžití a pracovní příležitosti.

Tabulka 17 Spokojenost respondentů s vybranými ukazateli kvality života v Lhovicích

Ukazatel	Spokojená/ý		Ani spokojená/ý, ani nespokojená/ý		Nespokojená/ý	
	Absol. četnost	Relat. četnost	Absol. četnost	Relat. četnost	Absol. četnost	Relat. Četnost
Možnost nakupování	1	5,3 %	2	10,5 %	16	84,2 %
Možnost kulturního vyžití	9	47,3 %	6	31,6 %	4	21,1 %
Pracovní příležitosti	2	10,5 %	4	21,1 %	13	68,4 %
Lékařská péče (kvalita, dostupnost)	10	52,7 %	7	36,8 %	2	10,5 %
Dostupnost vzdělání (vzdálenost, možnost využití školních autobusů)	13	68,4 %	3	15,8 %	3	15,8 %
Hustota dopravy	6	31,6 %	6	31,6 %	7	36,8 %
Dopravní spojení s okolními městy a obcemi	4	21,1 %	6	31,6 %	9	47,3 %
Celkový vzhled a dojem, který obec vyvolává	12	63,2 %	7	36,8 %	0	0 %
Čistota ulic a veřejných prostranství, kvalita ovzduší	13	68,4 %	6	31,6 %	0	0 %
Technická infrastruktura obce (plyn, vodovod, kanalizace, chodníky, osvětlení)	2	10,5 %	7	36,8 %	10	52,7 %
Odvoz odpadu	16	84,2 %	1	5,3 %	2	10,5 %

Zdroj: vlastní šetření

Graf 10 Spokojenost respondentů s vybranými ukazateli kvality života v Lhovicích

Zdroj: vlastní šetření

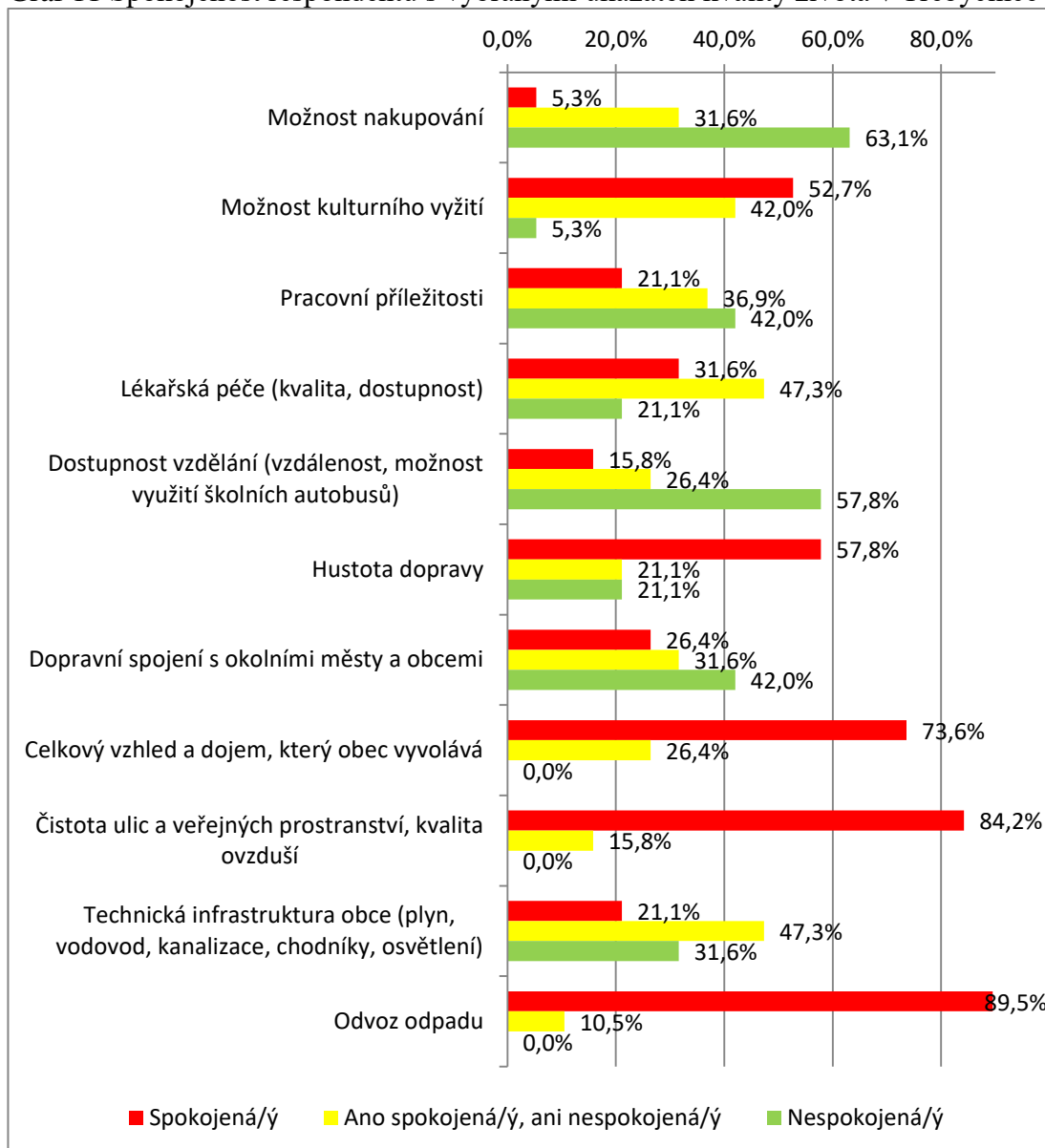
V tabulce 17 a grafu 10 je možné vidět, že obyvatelé Lhovic jsou ve více oblastech více nespokojeni oproti obyvatelům Švihova. Největší nespokojenost je v těchto oblastech: možnost nakupování, následují pracovní příležitosti, technická infrastruktura, hustota dopravy, dopravní spojení s okolními městy a obcemi.

Tabulka 18 Spokojenost respondentů s vybranými ukazateli kvality života v Třebýčince

Ukazatel	Spokojená/ý		Ani spokojená/ý, ani nespokojená/ý		Nespokojená/ý	
	Absol. četnost	Relat. četnost	Absol. četnost	Relat. četnost	Absol. četnost	Relat. Četnost
Možnost nakupování	1	5,3 %	6	31,6 %	12	63,1 %
Možnost kulturního vyžití	10	52,7 %	8	42,0 %	1	5,3 %
Pracovní příležitosti	4	21,1 %	7	36,9 %	8	42,0 %
Lékařská péče (kvalita, dostupnost)	6	31,6 %	9	47,3 %	4	21,1 %
Dostupnost vzdělání (vzdálenost, možnost využití školních autobusů)	3	15,8 %	5	26,4 %	11	57,8 %
Hustota dopravy	11	57,8 %	4	21,1 %	4	21,1 %
Dopravní spojení s okolními městy a obcemi	5	26,4 %	6	31,6 %	8	42,0 %
Celkový vzhled a dojem, který obec vyvolává	14	73,6 %	5	26,4 %	0	0 %
Čistota ulic a veřejných prostranství, kvalita ovzduší	16	84,2 %	3	15,8 %	0	0 %
Technická infrastruktura obce (plyn, vodovod, kanalizace, chodníky, osvětlení)	4	21,1 %	9	47,3 %	6	31,6 %
Odvoz odpadu	17	89,5 %	2	10,5 %	0	0 %

Zdroj: vlastní šetření

Graf 11 Spokojenost respondentů s vybranými ukazateli kvality života v Třebýčince

Zdroj: vlastní šetření

Z tabulky 18 a grafu 11 lze vyčíst, že v Třebýčince jsou ukazatele, se kterými jsou obyvatelé spokojeni a pak takové, se kterými naopak spokojeni nejsou. Spokojenost převažuje u odvozu odpadu, následuje čistota ulic a veřejných prostranství a kvalita ovzduší, celkový vzhled a dojem, který obec vyvolává, hustota dopravy a kulturní vyžití. Naopak nespokojenost je v těchto oblastech: možnost nakupování, následují dostupnost vzdělání, pracovní příležitosti, dopravní spojení s okolními městy a obcemi a částečně i technická infrastruktura.

Otázka č. 10

Která z následujících možností je pro Vás z hlediska kvality života nejvýznamnější? Možnosti označte čísly 1 - 5 (1 – nejvýznamnější, 2 – spíše významné, 3 – ani významné, ani nevýznamné, 4 – spíše nevýznamné, 5 - nevýznamné).

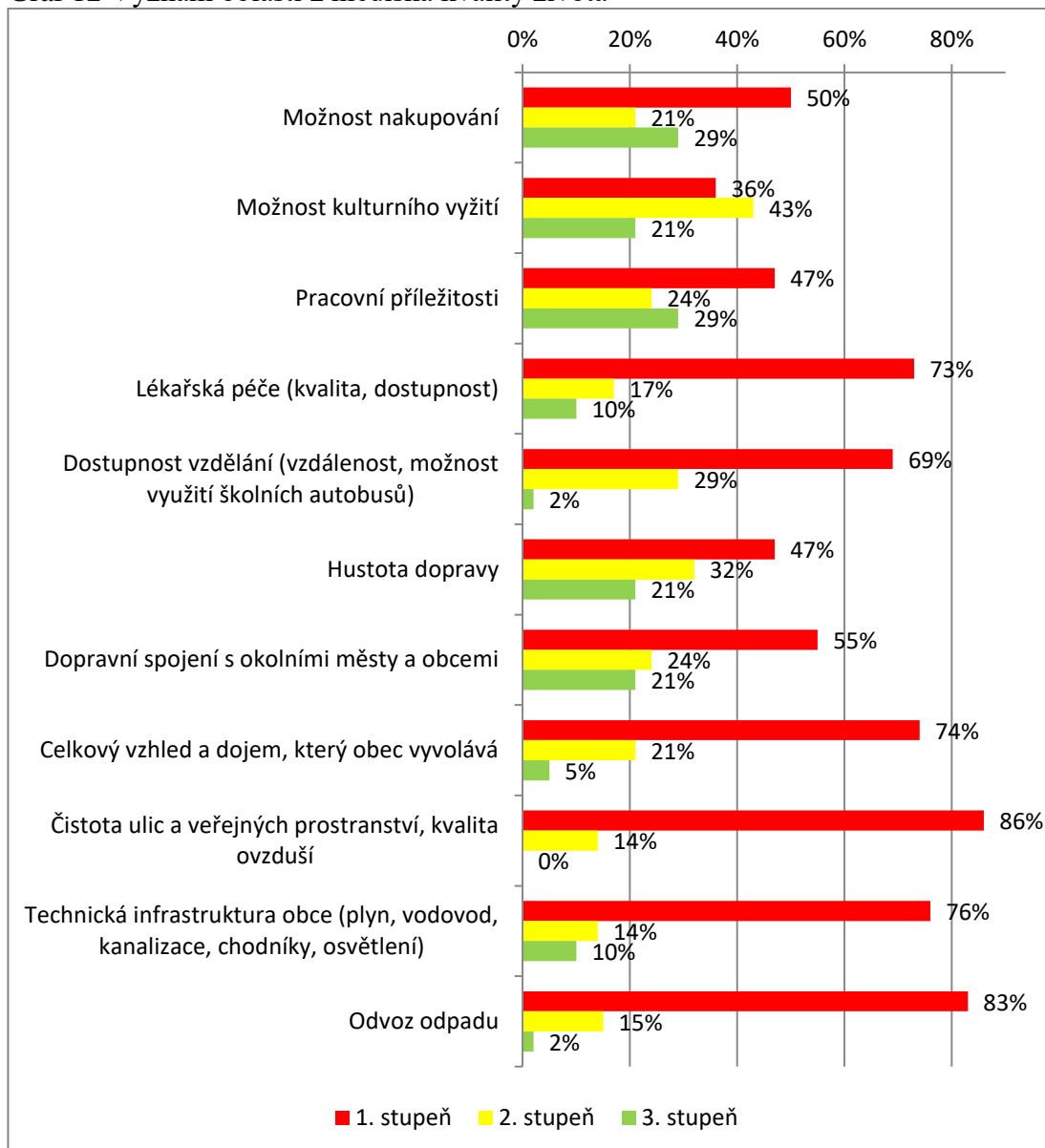
Vyhodnocení otázky č. 10 bude provedeno za všechny tři obce dohromady. Hodnocení bude třístupňové, přičemž 1. stupeň bude zahrnovat čísla 1 a 2 (ze zadání), 2. stupeň bude pro hodnotu 3 a 3. stupeň pro hodnoty 4 a 5.

Tabulka 19 Význam oblastí z hlediska kvality života

Oblasti	1. stupeň		2. stupeň		3. stupeň	
	Absol. četnost	Relat. četnost	Absol. četnost	Relat. četnost	Absol. četnost	Relat. četnost
Možnost nakupování	29	50 %	12	21 %	17	29 %
Možnost kulturního vyžití	21	36 %	25	43 %	12	21 %
Pracovní příležitosti	27	47 %	14	24 %	17	29 %
Lékařská péče (kvalita, dostupnost)	42	73 %	10	17 %	6	10 %
Dostupnost vzdělání (vzdálenost, možnost využití školních autobusů)	40	69 %	17	29 %	1	2 %
Hustota dopravy	27	47 %	19	32 %	12	21 %
Dopravní spojení s okolními městy a obcemi	32	55 %	14	24 %	12	21 %
Celkový vzhled a dojem, který obec vyvolává	43	74 %	12	21 %	3	5 %
Čistota ulic a veřejných prostranství, kvalita ovzduší	50	86 %	8	14 %	0	0 %
Technická infrastruktura obce (plyn, vodovod, kanalizace, chodníky, osvětlení)	44	76 %	8	14 %	6	10 %
Odvoz odpadu	48	83 %	9	15 %	1	2 %

Zdroj: vlastní šetření

Graf 12 Význam oblastí z hlediska kvality života

Zdroj: vlastní šetření

Všichni respondenti označili všechny oblasti kromě jedné, možnosti kulturního vyžití, 1. stupněm, který zahrnuje hodnotu 1 – nejvýznamnější a hodnotu 2 – spíše významné, což vypovídá o tom, že vybrané aspekty byly zvoleny správně. Výsledky ukazuje tabulka 19 a graf 12.

Otázka č. 11

Co Vám ve Vaší obci nevyhovuje a chtěli byste to co nejdříve změnit? Případně jaké máte návrhy na zlepšení nebo jiné připomínky? (Dopíše odpověď)

Tato otázka byla dobrovolná, takže ji někteří nevyplnili.

Obyvatelé Švihova měli následující připomínky:

- Špatná kvalita ovzduší v zimních měsících
- Obchvat obce
- Vytvoření průmyslové zóny
- Lepší sportovní vyžití – kluziště, plavecký bazén, fitness centrum, vylepšení hřiště za školou, chybí zařízení na volnočasové aktivity
- Oprava některých ulic
- Nedostatek míst pro kvalifikované pracovníky
- Nedostatek obchodů – smíšené zboží, železářství
- Lepší kulturní vyžití pro obyvatele ve věku 15 – 35 let, sice je ve Švihově kulturní dům, ale pořádá se tady minimum akcí

Připomínky obyvatel Švihova se poměrně často opakovaly. Nejvíce se objevovalo zlepšení sportovního a kulturního vyžití a špatná kvalita ovzduší a požadavek na obchvat obce. Jakýkoli návrh na zlepšení mělo celkem 9 osob.

Obyvatelé Lhovic měli následující připomínky:

- Lepší autobusové spojení a návaznost spojů ve Švihově (hlavně na Plzeň)
- Plynofikace a zavedení obecního vodovodu
- Oprava silnic v obci a jejím okolí
- Zlepšení přístupu do lesů
- Oprava rozhlasu (již bylo podle Ing. Pošara provedeno – poznámka autora)

Připomínky obyvatel Lhovic se stejně jako u Švihova opakovaly. Nejčastěji se vyskytoval problém se stavem technické infrastruktury obce a stavem silnic v obci a okolí. Návrh na zlepšení mělo celkem 8 osob.

Obyvatelé Třebýcinky měli následující připomínky:

- Zlepšit kulturní vyžití
- Větší zapojení občanů do činnosti obce
- Více zeleně
- Hřiště pro děti
- Zlepšit sportovní vyžití – vznik sportoviště
- Zavedení obchodu s potravinami – hlavně pro starší osoby
- Absence veřejné dopravy – autobusové

Stejně jako v předchozích obcích, tak i v Třebýcince, se některé připomínky opakovaly – např. zavedení obchodu, zlepšení kulturního a sportovního vyžití a zavedení veřejné dopravy. Nějaké návrhy na zlepšení mělo celkem 5 osob.

4.5 Přehled a vyhodnocení rozhovorů s klíčovými osobnostmi

4.5.1 Rozhovor se starostou Švihova

Rozhovor s panem starostou PaedDr. Václavem Petrusem, jak již bylo uvedeno v metodice, zahrnoval 12 otázek. V této kapitole jsou odpovědi na všechny otázky a následuje zhodnocení celého rozhovoru. Osnova pro rozhovor je umístěna v přílohách (Příloha 2).

1. Jak dlouho jste ve funkci starosty?

Od roku 1998.

2. Co si představujete pod pojmem „kvalita života“ ve vztahu k obci?

Je to o občanech, jak se v obci cítí, nakolik jsou naplňovány jejich potřeby, ale i to, co jsou lidé ochotni pro změnu udělat, v extrémním případě se odstěhují jinam, kde budou jejich potřeby lépe naplňovány. Je to ale velice individuální, i proto, že jsou Češi silně vázáni na svůj domov, takže raději budou např. do práce dojíždět dále, než aby se přestěhovali. Je to pro mě tedy neměřitelný pojem, který je velice individuální.

3. Jak hodnotíte úroveň kvality života a její vývoj v minulosti a současnosti? Uveďte, prosím, krátké srovnání. (Z hlediska kvality života se situace - zlepšila, zhoršila, je stejná)

Určitě se zhoršila situace v oblasti nakoupit si v daném místě, jak tomu bylo před dvaceti lety, kdy ještě ve vesnicích nějaké obchůdky byly a dalo se tam jednou týdně nakoupit. Případně pak jezdila pojízdná prodejna od vesnice k vesnici, u které jsme i přispívali na provoz. Tyto služby, ale asi nebyly u občanů dostatečně lukrativní, aby se udržely, protože trend posledních let je nakupovat ve velkých nákupních centrech.

Co je naopak pozitivní, se týká místní části Kamýk, kam se zhruba před pěti lety nastěhovalo několik mladých rodin a oprávněně se zeptali a proč sem nejezdí autobus. Tato potřeba se nakonec ve spolupráci s krajským úřadem, který má na starosti veřejnou dopravu, povedla vyřešit. Takže již druhým rokem jezdí do Kamýka mikrobusem pro děti a vozí je do školy a ze školy. Tomuto požadavku se divili starousedlíci, kteří říkali, že vždycky svoje děti museli do školy vozit, a že když se tam noví obyvatelé stěhovali, tak věděli, že tam žádný autobus nejezdí, tak proč ho

najednou vyžadují. Je zde tedy vidět rozdílný úhel pohledu, který mají původní občané a noví občané, kteří přišli třeba z místa, kde tuto službu považují za samozřejmost. A samozřejmostí se stala. Nebyl žádný složitý problém během jednoho roku připravit vše potřebné, s čímž měla nějaké výdaje obec a tu službu jako takovou platí v rámci dopravní obslužnosti Plzeňský kraj.

To je tedy příklad toho, že když lidé mají nějakou nenaplněnou potřebu a nebojí se to projevit. Samozřejmě pokud by této služby po jejím zavedení nevyužívali, tak by se pravděpodobně zrušila a dopadlo by to stejně jako se zmiňovanými obchůdky.

4. Jsou v obci nějaké aktuální problémy? Případně jak je řešíte?

Řešíme problémy se školou, protože škola nám stárne a dětí přibývá a to je asi taková největší priorita. V současnosti máme připravené tři až čtyři investiční akce, které bychom postupně potřebovali realizovat, aby se provoz školy dostal na úroveň odpovídající 21. století. V letošním roce bude zahájena přístavba sportovní haly k malé tělocvičně, která byla postavena před šedesáti lety. Dále je připravený projekt a vydané povolení na rozšíření školní jídelny, protože počet žáků je velký, takže se v jídelně otáčí na několikrát, aby se najedli a i nabídka jednoho jídla, které se dá v těchto prostorech uvařit a vydat je jinde minulostí. Takže v nejbližších dvou letech se to bude řešit, až se dostaví sportovní hala, protože je to hned vedle sebe a nemůžeme při pohybu pět seti osob denně udělat z areálu jedno velké staveniště. Dále má škola rozjednaný další velký projekt, což je žádost o dotaci do IROPu na vylepšení prostor k výuce. Další projektová dokumentace je zpracována k atletickému stadión, který je využíván k výuce i mimo-výukovým aktivitám a je také šedesát let starý. Takže to je školství.

Vedle školství je to otázka dopravních staveb. Město vlastní několik mostů, z nichž některé jsou už z 30. let minulého století. Letos tedy budeme dělat rekonstrukci mostu v Kokšíně, který je v tak špatném technickém stavu, že neumožňuje přejezd vozidlům těžších než 9 tun, takže třeba v případě požáru by se přes něj neměla vydat ani hasičská auta. A takových staveb máme víc, takže je budeme muset postupně opravovat, což je zaneseno i v Programu rozvoje města Švihov na období let 2016 – 2020.

Problémy v místních částech zjišťujeme na našich listopadových výjezdech, kde se od občanů dozvídáme, co by se mělo změnit nebo udělat, takže se to pak hned v následujícím roce snažíme splnit, nebo pokud je to náročnější technicky nebo finančně tak se to řeší postupně v rámci následujících let. Například v letošním roce budeme v Třebýcince probourávat zeď a měnit okna a dveře v hasičárně, na což jsme dostali dotaci 300 tisíc Kč.

Jinak v současnosti řešíme problém, že nemůžeme sehnat z úřadu práce nikoho na údržbu obce, protože zaměstnanost je již taková, že nám na úřadě nikdo nezbyl, kdo by byl vhodný k sezónním pracím.

Doplňující otázka se týkala problému s drogami, který zde byl.

Tak tento problém je v současnosti potlačen. Největší projevy zde byly asi před třemi nebo čtyřmi lety, kdy se to projevovalo i veřejně a bylo nutné to řešit. Tento problém se zmenšil, když jedna z osob, kolem které se to točilo, asi před dvěma lety zemřela. Než se to ale stalo, tak už to bylo ve fázi, kdy jsme oslovili specializovanou policii, která se tímto zabývá, aby to řešili, protože pro Švihov to byl už poměrně velký problém, i když z globálního hlediska se jednalo pro nepříliš významnou skupinu. Druhá osoba, které se to hlavně týkalo, byla loni přistižena přímo při činu, takže v současnosti s ním běží soud. Tento problém je tedy potlačen.

5. Jaké jsou největší problémy, se kterými se setkáváte při zlepšování kvality života? Existují nějaké limitující faktory?

- nedostatek financí
- nedostatek času
- špatná spolupráce s ostatními zaměstnanci obce
- nedostatek personálního zajištění
- nedostatek času na prostudování legislativních změn
- nedostatek času na sledování dotačních programů, které by se daly využívat
- jiné.....

V současnosti je to asi nedostatek finančních prostředků, abychom v našich místních částech mohli zajistit stejné podmínky, co se týká vodovodu, plynu nebo kanalizace, jako je tomu ve Švihově, protože nikdo na tohle nedá dotaci. Stejně tak je

tomu s místními komunikacemi. Získávání dotací se rychle mění a za poslední léta především v neprospěch obcí. Dotace na to nejsou určené, a nebo jsou omezené tak, že na ně naše místní části nedosáhnou. S tímto se setkali třeba Lhovice, kde asi 60% obyvatel projevilo zájem o obecní vodovod, takže jsme nechali udělat studii a zaslali ho na krajský úřad, odkud se nám dostalo zamítavé odpovědi, protože počet osob je takový, že je to ekonomicky vlastně neřešitelné a nerealizovatelné. Takže třeba tyto tři věci jsou v současnosti v místních částech neřešitelné.

Je to tedy o penězích. Ale většině obyvatel je jedno co se ekonomicky v obci děje a ani nevědí. Jak obec získává peníze. Dnes vybírá veškeré daně stát, konkrétně finanční úřad, a ty pak jdou do státního rozpočtu, odkud se pro obce odloupne určitá část. Tato část se pak rozděluje podle různých kritérií. Hlavní je počet obyvatel a pak pomocná jako třeba velikost katastru, což se zdá spravedlivé, ale moc spravedlivé se už nezdá, že do Švihova jde na jednoho občana 10 000 Kč, do Plzně 20 000 Kč a do Prahy 35 000 Kč, takže čím je víc obyvatel, tak to skokově narůstá. Když si ale představíme, že Švihov má i s místními částmi asi 1 600 obyvatel, tak stejně obyvatel je v Praze v jednom větším paneláku na sídlišti, a kde jsou ty kilometry silnic, kanalizací nebo veřejného prostoru, který se musí udržovat a sekat. Přesto teda se do Prahy dá 3 - 4 x více než do Švihova. Takže finance jsou problém všude, ale tímhle se ten problém a rozdíl ještě zvětšuje.

6. Zapojujete i podnikatele do aktivit vedoucích ke zlepšení kvality života v obcích? Pokud ano, jak? A jak hodnotíte jejich aktivitu?

Tak je to složité, protože podnikatelé podnikají za účelem zisku a ne zvelebování obecních prostor. Jsou tu ale podnikatelé, kteří se nechají oslovit a přispějí sponzorským darem na konání nějaké kulturní akce, ale nakolik tato částka, která je v řádu desítek tisíc ročně, zlepší kvalitu života v obci, to už si musí každý udělat obrázek sám. Nemáme tady žádné velké firmy, které by nám daly statisíce. Není tady firma, která by měla více než 50 zaměstnanců.

7. V čem vidíte z hlediska možností největší potenciál obce ohledně zvyšování úrovně kvality života obyvatelstva?

Švihov má dobrou polohu mezi Klatovy a Plzní, prochází zde železniční trať a navíc díky hradu návštěvníků města přibývá. V posledních letech se na radnici staví i cizí lidé a přibývá jich, kteří shánějí ve Švihově stavební pozemky, protože se

jim to zdá jako dobré místo pro život. Tomuhle chceme jít trochu naproti, takže jsme nějaké pozemky vykoupili, protože většinu pozemků, které by mohly být stavební parcely, drží jejich majitelé, ale nestaví na nich, takže nějaká nová výstavba je tímto trochu zablokována. V současnosti máme tedy vykoupeno asi 12 parcel a uvidí se, jaký pak bude skutečný zájem o tyto pozemky. Tyto pozemky jsou všechny pouze ve Švihově, protože cena zasíťování ve Švihově i v jakékoli místní části by byla stejná, ale prodejní cena toho pozemku by v místních částech byla určitě nižší než ve Švihově.

Doplňující otázka se týkala restauračních a ubytovacích zařízení.

Se zvyšující se návštěvností hradu by měl být spojen i rozvoj služeb pro návštěvníky, aby návštěvníci utratili své peníze i jinde než přímo na hradě, ale to se tady moc neodehrává, ale s tím obec nemůže nic dělat. Takže na rozdíl od jiných míst, kde je národní kulturní památka, a kde je plno restaurací a hotelů, tak ve Švihově nic takového není. Takže tento potenciál je zde značně nevyužitý.

8. Jak hodnotíte aktivitu zájmových skupin a spolků v obci?

Spolky jsou aktivní a my je v tom podporujeme finančně i jinak. Takže místo abychom některé prostory pronajímali, tak je necháváme zadarmo k užívání spolkům a platíme v těchto prostorách i elektřinu. Spolupráce se spolky je pro mě velice důležitá a vážíme si toho, kdo dělá něco navíc bez nějakého finančního ohodnocení. Velká část těch spolků se navíc nestará pouze o sebe, ale organizuje akce, které jsou otevřené veřejnosti. V loňském roce jsme asi 60 takových akcí i finančně podpořili.

9. Jak hodnotíte zájem veřejnosti o dění v obci a o obec samotnou?

Právě lidé, kteří jsou ve spolcích, ukazují svůj, nejen osobní, zájem. Ti, kteří jsou ochotni se scházet, tak tím ukazují svůj zájem o spolek, o sebe i pro komunitu obce. Je to menší část obyvatel, ale stále je to poměrně dost lidí a to i v místních částech, kde jsou např. u hasičů skoro všichni, což je úplně příkladné. Je těžké tohle nějak hodnotit, protože lidé mají starost hlavně o sebe, o svoje živobytí, aby jako rodina fungovali a měli naplněné všechny svoje potřeby a starost o spolky nebo obec je až něco navíc. Pokud se neděje něco, co by ty lidi vyprovokovalo a oni přišli s nějakým nesouhlasem, tak ta mlčící většina je znamením toho, že se v té obci nic zase tak špatného neděje. Kdyby se něco dělo, tak si myslím, že ta doba je tak

daleko, že se nikdo nebude bát říct svůj názor, když by měl pocit, že se dělá něco špatně a je tak mrháno obecními penězi, tedy i jeho vlastními.

V místních částech jsem spokojený, protože na naše listopadové výjezdy chodí dostatek lidí, kteří nám dávají podněty, co by chtěli zlepšit, ale když se ve Švihově koná zasedání zastupitelstva ohledně rozpočtu, tak tam moc osob nepříjde a ani podnětů není příliš.

Ale stává se, že lidé přijdou s tím, že s ničím nesouhlasí. V takovém případě se s nimi sejdeme a diskutujeme, argumentujeme a snažíme se nějak domluvit.

10. Čerpá obec z nějakých dotačních fondů? Pokud ano, na co byly takto získané prostředky použity a z jakého fondu přesně byly? Jaká je distribuce fondů do spravovaných místních částí (podle čeho jsou rozdělovány)?

- Z dotačních programů ČR
- Z dotačních fondů EU
- Jiné.....

Můj názor na dotační fondy je takový, že rozdělování peněz pomocí dotačních fondů by mělo být minimalizováno pouze na ty věci, které si obec nedokáže z vlastních prostředků zaplatit, takže třeba ta kanalizace nebo vodovod, nebo například mosty a komunikace, protože to jsou opravdu hodně drahé věci. Je ale vytvořen určitý systém dotací, kde se požaduje napsat projekt, věnovat tomu práci, vyhodit peníze za projektovou dokumentaci, za stavební povolení, takže to jsou i statisíce na přípravu projektu, a pak ji podejte, když vám ji připravíme my, tak my máme velkou úspěšnost, naše žádosti prochází, takže se na tom živí ještě tyto firmy, které si berou 7 % z evropských peněz, které sem k nám jdou a může to tak být, protože je to oprávněný náklad toho projektu. Pak to dopadá třeba tak, že naše škola má teď podanou žádost o peníze z EU a byly dva termíny podávání, další měl být ještě v září, ale naše škola to stihla podat, jako menší část škol, už v lednu, ale těch žádostí se sešlo 4 krát více než je těch peněz, takže podzimní termín bude zrušen a všichni, kdo na žádostech pracovali, už svoje peníze vyhodili a mají smůlu. A to je obecně problém dotací. Peněz je tam dáváno málo, ale budí to v žadatelích velké naděje a oni s tím mají velké výdaje. Nakonec se však dostane pouze na třetinu, čtvrtinu nebo i desetinu žadatelů a ti ostatní o svoje peníze přijdou. Je to tedy mrhání

veřejnými prostředky, protože kdyby se ty peníze rozdaly obcím a nechaly se jen zásadní dotační programy na infrastrukturální věci, které si ta obec opravdu nemůže sama pořídit, bylo by to efektivnější.

Dotace jsou tedy pro mě spíš pro zlost, ale nezbyvá nic jiného než dělat projekty, utrácet peníze za jejich přípravu a snažit se je získat, protože bez evropských peněz bychom neměli čističku odpadních vod, opravená obě dvě náměstí, opravené ulice, přistavené toalety v Třebýcince atd. Je špatně i to, že se v dotacích nedrží určitá kontinuita, protože na co se dostávaly dotace v jednom období, už se nedostávají v následujícím, takže pokud jsme měli připravené projektové dokumentace a nepodařilo se nám získat peníze a doufali jsme, že se to povede v následujícím období, tak to tak není, protože už se na tu danou věc dotace neposkytuje. Takže já jsem k dotačním programům velice skeptický a kritický, ale nezbyvá mi nic jiného než dělat projekty a žádat o dotace.

11. Jaký je počet členů zastupitelstva? Jaký je jejich poměr v rámci Švihova a místních částí?

7 a 7 ze Švihova. Je to dáno tím, že ve Švihově je o dost více obyvatel než v místních částech a to mu nahrává. Vždy se snažíme sestavit alespoň dvě kandidátky. Já postupuji většinou tak, že oslovím nějaký spolek, aby vybral nějakého kandidáta na kandidátku, ale reakce je většinou taková, že ano napište mě tam, ale někde dozadu, ať mě hlavně nezvolí. Za tu dobu co tu jsem, se ještě nestalo, aby někdo přišel sám, že chce napsat na kandidátku.

12. Je kvalita života prostorově diferencována v rámci obcí Švihov, Lhovice a Třebýcinka?

Ano, je. Kvalita života je dána vybaveností obce. Do Třebýcinky ani nejezdí veřejná doprava a do Lhovic tedy alespoň ano. Šance na zlepšení je velice malá, protože pokud tam je tak málo obyvatel, které by danou službu využívali, tak nemůže dojít k tomu, aby se zavedla. A takhle je to ve všech oblastech. Zhoršuje se to tím, že mnoho místních ani místní služby nevyužívá, takže nakupuje jinde, chodí k doktoru jinam atd.

Doplňující otázka byla, zda jsou problémy řešeny zdola.

To by byl pro mě ideál. Ne že bych byl líný přemýšlet, ale rád bych, aby si lidé ty priority určili sami. Extrémním případem bylo, když v jedné místní části asi před deseti lety při našem listopadovém výjezdu do obce, jeden občan řekl, že my jsme za to placeni, abychom jim řekli, co pro ně budeme dělat, a ne aby nám oni říkali, co chtějí.

Z rozhovoru vyplývá, že pan starosta má v rámci svého zaměstnání dostatek zkušeností, aby dokázal zhodnotit kvalitu života v obci a odhadnout její další vývoj. MÚ Švihov úzce spolupracuje s vedením Základní a mateřské školy ve Švihově, s vedením spolků, ale i s občany samotnými při naplňování jejich potřeb a přání. Pravidelně zjišťuje požadavky občanů při podzimním objíždění obcí a následně se je snaží plnit, pokud je to možné. Největším problémem, se kterým se setkávají, jsou finance. Hodně toho, co by potřebovalo zlepšit, je příliš drahé, aby si to mohl MÚ dovolit financovat ze svého rozpočtu. V takových případech se snaží získat různé dotace, což ale není jednoduché a často samotná příprava projektu vyžaduje větší investice. Avšak není zaručeno, že daný projekt přinese požadovaný efekt a dotace se získá. Právě z tohoto důvodu je pan starosta ohledně dotací skeptický.

Ve Švihově jsou určité oblasti, které mají jistý potenciál ke zlepšení. Konkrétně se jedná o vytvoření průmyslové zóny, prodej stavebních parcel zájemcům a tím rozšíření města a o rozvoj cestovní ruchu v oblasti restauračních zařízení a hotelnictví. Ve všech oblastech jsou ale určité překážky, které by v případě realizace bylo nutné překonat.

Ve Švihově, ale ještě více v místních částech, zajišťují většinu kulturního i jiného vyžití místní spolky. Ve Švihově je takových spolků několik, v Lhovicích a Třebýcince jsou to pouze hasiči, proto byli jejich starostové vybráni jako významné osobnosti obcí. Všechny spolky úzce spolupracují s MÚ, a ten je i různými způsoby podporuje ve veškeré jejich činnosti.

Cílem této práce je zjistit, zda je kvalita života plošně diferencována, konkrétně u Švihova, Lhovic a Třebýcinky. Z pohledu pana starosty určitě ano, protože kvůli nízkému osídlení není možné v místních částech vytvořit stejné

podmínky pro život, především v technické infrastruktuře, jako je tomu ve Švihově. Důvodem jsou vysoké zřizovací náklady na jednoho obyvatele.

4.5.2 Rozhovor s významnou osobností Lhovic

Jak již bylo uvedeno v metodice, významnou osobností Lhovic je starosta místních hasičů pan Ing. Bohuslav Pošar. Rozhovor s ním se skládal z šesti otázek. V této kapitole jsou odpovědi na všechny otázky a následuje zhodnocení celého rozhovoru. Osnova pro rozhovor je umístěna v přílohách (Příloha 3).

1. Jak dlouho žijete v obci a jak dlouho děláte starostu hasičů?

V obci žiji od roku 1972 a starostu hasičů dělám šestý rok.

2. Co si představujete pod pojmem „kvalita života“ ve vztahu k obci?

Tak hlavně vzhled obce a to, že se pořádají akce a lidé se scházejí. Kromě akcí se scházíme ještě v hasičském klubu.

3. Jak hodnotíte stav v následujících oblastech ve Vaší obci?

a. Doprava (hustota, spojení s ostatními městy a obcemi)

Hustota dopravy je přiměřená velikosti obce. Veřejnou dopravu zajišťují autobusy, které jezdí asi pětkrát do Švihova a pětkrát zpět v průběhu celého dne.

b. Kulturní vyžití

Veškeré kulturní akce zajišťují hasiči s podporou MÚ Švihov.

c. Životní prostředí

V okolí obce byly 2 skládky. Jedna je již zplanýrovaná, ale druhá stále existuje. Na tuto skládku vozí odpad pravděpodobně místní, ale i lidé z okolních vesnic (Mezihoří, Švihov). Životní prostředí je v obci pěkné. K tomu přispívá, že tu máme kontejnery a každý občan může mít, kolik popelnic chce.

d. Vybavenost a služby (nákupní možnosti, restaurační zařízení)

V obci není nic kromě hasičského klubu, ani obchod ani restaurace. Do Švihova do restaurace ale moc nejezdíme, protože to tady odsud není příliš daleko do Přeštic, kde už je těchto zařízení víc. Je tady také možnost odebírání obědů, které rozváží charita. Momentálně tuto službu využívají asi ve třech chalupách.

e. Technická infrastruktura (kanalizace, plyn, vodovod atd.)

Nemáme tady čističku odpadních vod, ani plyn a vodovod. O vodovod byl v obci zájem, takže se podávala žádost o dotaci, ale zamítli ji s tím, že náklady na jednoho občana by byly takové, že je to ekonomicky nemožné. V současnosti ale řešíme, že by se mohl odkoupit starý vrt po ZD.

f. Lékařská péče (dojezdová vzdálenost – velká x malá)

Lékaři jsou ve Švihově, takže dojezdová vzdálenost je malá. A já osobně tam chodím.

g. Vzdělání (dojezdová vzdálenost – velká x malá)

Vzhledem k velikosti Švihova je základní škola, která tam je dostačující a od nás tam děti mohou jezdit autobusem.

h. Spolupráce s Městským úřadem Švihov

MÚ ve Švihově nás podporuje při pořádání akcí. Scházíme se s nimi dva krát ročně na schůzi. Nově se zřídil osadní výbor, který řeší záležitosti místní části s MÚ.

4. Jsou v obci nějaké aktuální problémy? Případně jak je řešíte?

Máme poškozenou hráz rybníka a zatím se to neřešilo, ale letos už by mělo. Hráz se bude zpevňovat hlínou, která se získá při předělávání sportovní haly ve Švihově. Tato hala se měla začít stavět už loni, ale nakonec to bude až letos, takže by mělo tento rok dojít i na opravu hráze.

Dalším problémem je, že se příliš nedaří udržovat cesty do lesa a do Mezihoří.

Posledním problémem je, že asi před dvěma lety ukončilo činnost místní ZD a objekt kravína zatím není nijak využíván a chátrá. Zatím se neví, co s ním bude.

5. Jak hodnotíte aktivitu zájmových skupin a spolků v obci?

Lhovice byly schopny zachovat zásahovou jednotku, což dnes není lehké, dále pak pořádáme akce hlavně pro děti jako – pohádkový den, drakiáda, lampionový průvod, divadlo, dětský bál. Mimo akcí pro děti pořádáme novoroční ohňostroj po výstupu na Tuhošť, který se konal letos poprvé, MDŽ, ukázka aranžování floristkou, maškarní, májová, rozsvícení vánočního stromu a ochutnávka cukroví, cyklovýlet, motovýlet – účastní se ho asi 7 obyvatel obce, 1 krát ročně je přednáška např. o Blízkém východě – Turecko, migraci, předcházení požárům a letos bude

pravděpodobně o první pomoci při nehodách. V loňském roce jsme uspořádali zájezd na Moravu do Valtic a Mikulova. Všechny akce, které pořádáme, jsou přístupné veřejnosti, takže na ně mohou přijít i občané, kteří nejsou u hasičů.

Další činností hasičů je oprava váhy po ZD, která se bude opět využívat k vážení. Na opravu se pořádají brigády. Celkově se různých brigád účastní asi polovina členů hasičů z celkového počtu 63 osob a i někteří nečleni.

Všechny akce jsou plánovány v hasičském klubu, který existuje již asi 14 let.

6. Jak hodnotíte zájem veřejnosti o dění v obci a o obec samotnou?

Lidé se o dění v obci zajímají. Účastní se, případně pomáhají organizovat, různých akcí, takže některé z nich se již staly tradicí. Pouze někteří nově přistěhovalí se momentálně příliš nezapojují ani nezajímají o dění v obci. Ze začátku, když se přistěhovali, tak se účastnili brigád i akcí, ale postupně to ustalo.

Co se týká obyvatel, je tady jedna rodina, která nepracuje, žije bez elektřiny a měli problémy i s drogami. Ti si k sobě zvou kamarády sobě podobné, což by mohlo způsobovat problémy.

Z tohoto rozhovoru vyplývá, že občané se často setkávají a podílejí na pořádání akcí a brigád, což je sjednocuje. Vzhledem k velikosti obce se zde pořádá mnoho akcí a i dopravní obslužnost je uspokojivá. Problémy jsou v obci v oblasti technické infrastruktury a pak je zde několik menších problémů, jejichž vyřešení ale občané nemohou příliš ovlivnit.

4.5.3 Rozhovor s významnou osobností Třebýcinky

Významnou osobností z Třebýcinky byl vybrán, stejně jako v Lhovicích, starosta hasičů pan Václav Voráček. Rozhovor s ním se skládal z šesti otázek. V této kapitole jsou odpovědi na všechny otázky a následuje zhodnocení celého rozhovoru. Osnova rozhovoru je umístěna v přílohách (Příloha 3).

1. Jak dlouho žijete v obci a jak dlouho děláte starostu hasičů?

V obci žiji 25 let a starostu hasičů dělám čtvrtým rokem.

2. Co si představujete pod pojmem „kvalita života“ ve vztahu k obci?

Vybavenost – obchod, doprava, kulturní vyžití.

3. Jak hodnotíte stav v následujících oblastech ve Vaší obci?

a. Doprava (hustota, spojení s ostatními městy a obcemi)

Nejezdí zde žádná veřejná doprava, jak autobus, tak vlak. Vlak je 1,5 km daleko, ale plno spojů dráhy zrychlily, takže tu nestaví. Vzhledem k tomu, že je nás tady málo, tak je těžké něco takového požadovat.

b. Kulturní vyžití

O kulturní vyžití se starají hasiči. Mohlo by akcí být více, ale stará se o to pár lidí, takže je dobré, že je to alespoň takhle, jak to je.

c. Životní prostředí

Jsme tady v krásné krajině mezi lesy, takže si myslím, že životní prostředí tu máme pěkné.

d. Vybavenost a služby (nákupní možnosti, restaurační zařízení)

Žije tady málo lidí, ale naštěstí jsou všichni mobilní, takže si mohou někam dojet, protože tady obchod ani restaurace není. Ve Švihově jsou dva obchody, které nabízejí kromě potravin i věci pro domácnost, ale aby se tam uživil specializovaný obchod, jako třeba železářství nebo oděvy to asi ne. Jinak ve Švihově chybí restaurace s kvalitním jídlem po celý den, a protože je to při státní silnici z Plzně na Železnou Rudu, tak by se tam i nějaké ubytování možná uchytilo.

e. Technická infrastruktura (kanalizace, plyn, vodovod atd.)

Město zajišťuje vyvážení odpadních vod, pokud si to někdo domluví. Voda není u plno lidí příliš kvalitní, takže by někdo určitě ocenil obecní vodovod, ale protože jsme okrajová část, tak efektivnost toho by tady nebyla. Co se týče plynu, tak jsme na vesnici a většina topí dřívím nebo uhlím. Myslím si, že by zde byli lidé, kteří by vodovod i zavedení plynu chtěli, ale potom by možná snažili ušetřit a nakonec si odebírání rozmysleli.

f. Lékařská péče (dojezdová vzdálenost – velká x malá)

Švihov je základní ošetření je schopný poskytnout a případné další vyšetření je možné provést v Klatovech nebo v Plzni, kam si myslím, že to není příliš daleko. Já osobně k žádnému lékaři do Švihova nechodím. K zubaři jsem chodil k sestřenicí a k obvodnímu lékaři jsem nechodil proto, že doba, po kterou tam člověk byla třeba 3

hodiny, takže jsem začal chodit jinam, i když v současnosti se již čekací doba asi zkrátila.

g. Vzdělání (dojezdová vzdálenost – velká x malá)

Ve Švihově je hezká základní škola s družinou a školka, takže si myslím, že je to odpovídající velikosti obce. Střední škola je na dosah v Klatovech nebo v Plzni a takhle je to podle mě vyhovující.

h. Spolupráce s Městským úřadem Švihov

Spolupráci hodnotím na výbornou. Téměř vše, co chceme, tak se snaží nějak zařídit. Samozřejmě si nemůžeme myslet, že všechno bude hned, takže pokud to tak je, tak se daný požadavek zanáší do plánů na příští roky.

i. Jiné

Co si myslím, že by možná lidé ocenili, by byla pojízdná prodejna, která sem dříve jezdila. Možná, že ta efektivita nebyla taková, ale jsou zde i starší lidé, kteří našťastí mají příbuzné, kteří jim základní potraviny dovezou, ale myslím, že by to uvítali.

Druhá věc, která by sem i natáhla nějaké mladé rodiny, by mohlo být nějaké hřiště.

4. Jsou v obci nějaké aktuální problémy? Případně jak je řešíte?

Neříkám, že by se někdo měl dát k hasičům, to je každého věc, ale mohlo by se více osob podílet na údržbě obce, pořádání akcí atd., kterou zajišťují hlavně právě hasiči. Setkávají se pokaždé stejní lidé, takže by se mohlo do těchto činností zapojit více osob. Je jasné, že se to ne vždy každému hodí, ale pokud se za některými lidmi osobně nedojde, tak i když o tom, že se něco bude dít, vědí, tak nepřijdou.

5. Jak hodnotíte aktivitu zájmových skupin a spolků v obci?

Aktivita spolku je na dostatečné úrovni vzhledem k velikosti obce, ale bylo by dobré, aby se aktivně zapojovalo více osob, jak už jsem zmiňoval. V naší obci žijí převážně starší lidé, což je také problém, protože ten věkový průměr se zvětšuje a zbývá pouze pár mladých, kteří by mohli v aktivitách dál pokračovat v budoucnu. Může se stát, že pokud se situace nezlepší, členská základna se neomladí, tak pokud by to měla táhnout jedna nebo dvě rodiny, tak to bude trvat tak dlouho, než jim dojde trpělivost. Pak by se mohlo stát, že činnost bude ukončena.

6. Jak hodnotíte zájem veřejnosti o dění v obci a o obec samotnou?

Občané se účastní dnů, kdy sem přijedou zastupitelé z MÚ Švihov v poměrně hojném počtu a přednášejí své požadavky, ale bylo by dobré, aby se na jejich uskutečňování pak i sami podíleli. Jinak požadavky za hasiče a obec máme nachystané dopředu, připravujeme je na každoměsíční schůzi, a pak si každý může doplnit, svoje požadavky.

Z rozhovoru je jasné, že vybavenost obce ve všech směrech je téměř nulová, což ale kvůli velikosti a osídlení obce není téměř řešitelné. Jediné, co je dostačující, je množství pořádaných kulturních akcí, na které opět přispívá MÚ Švihov. Problém u kulturních a dalších akcí ale je, že jejich pořádání se neúčastní příliš mnoho osob. S čímž souvisí to, že osoby, které se různých aktivit v obci opakovaně zúčastňují, jsou již starší a tento stav není do budoucna dlouhodobě udržitelný.

Dostupnost různých služeb je hodnocena pozitivně, protože jsou pravděpodobně obyvatelé zvyklí za vším dojíždět a dojezdová vzdálenost není velká, takže jim to již nevadí.

4.6 Vlastní pozorování

Obsahem kapitoly vlastní pozorování je fotodokumentace třech vybraných obcí, Švihova, Lhovic a Třebýcinky.

4.6.1 Švihov

Obrázek 6 Radnice ve Švihově

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek 7 Řeka Úhlava

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek 8 Kulturní dům

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek 9 Základní škola ve Švihově

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek 10 Vodní hrad Švihov

Zdroj: vlastní šetření

4.6.2 Lhovice

Obrázek 11 Rybník v Lhovicích

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek 12 Dětské hřiště v Lhovicích

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek 13 Kulturní dům v Lhovicích

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek 14 Kaplička v Lhovicích

Zdroj: vlastní šetření

4.6.3 Třebýcinka

Obrázek 15 Kaplička v Třebýcince

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek 16 Informační cedule v Třebýcince

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek 17 Hasičská zbrojnice v Třebýcince

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek 18 Park v Třebýcince

Zdroj: vlastní šetření

4.7 Shrnutí a diskuze

Výzkumná část se skládala z několika dílčích částí. Konkrétně to byla charakteristika zkoumaných oblastí, kvantitativní dotazníkové šetření, rozhovor se starostou Švihova a významnými osobnostmi Lhovic a Třebýcinky a vlastní pozorování. Všechny tyto metody měly za cíl zjistit, jaká je kvalita života ve zkoumaných oblastech, případně zda je na plošně a podle počtu obyvatel menším území prostorově diferencována. Důležitost tohoto problému zdůrazňuje i Svobodová (2008).

Výsledkem charakteristiky zkoumaných oblastí je stručný popis Švihova, Lhovic a Třebýcinky, který vychází z informací uvedených na webových stránkách města Švihova, obce Lhovice a Běleč mikroregion. Dále pak souhrn, který je výsledkem studia statistických dat. Z důvodu, že veškeré informace uvedené na webových stránkách Českého statistického úřadu, jsou souhrnné pro Švihov i všechny jeho místní části, nebylo možné uvést jednotlivé hodnoty zvlášť pro Švihov, Lhovice a Třebýcinku. Proto má souhrn statistických dat dvě části, první, ve které jsou data rozdělena zvlášť pro Švihov, Lhovice a Třebýcinku, a druhou, kde jsou uvedena souhrnná data za Švihov i všechny místní části dohromady. Jedním z nejdůležitějších ukazatelů, který je důležitý pro hodnocení kvality života a její případnou diferenciaci u zkoumaného území, je počet obyvatel jednotlivých obcí. Švihov má celkem 1 205 obyvatel a jejich průměrný věk je 43 let, Lhovice mají 160 obyvatel a jejich průměrný věk je 44 let a Třebýcinka má 44 obyvatel a jejich průměrný věk je 47 let. Souvislost počtu obyvatel a kvality života potvrzují všechny tři rozhovory.

V otázce č. 3 pan starosta PaedDr. Václav Petrus zmínil, že ve většině místních částí chybí obchůdek, kde by si místní obyvatelé mohli nakoupit základní potraviny. Tento problém souvisí hlavně s nízkým počtem obyvatel a z toho plynoucím nízkým počtem potencionálních zákazníků. Druhá část odpovědi na otázku č. 3 se týkala toho, co se v poslední době zlepšilo a souvisí to s kvalitou života. Do místní části Kamýk začal jezdit mikrobus, který vozí především děti do školy a ze školy. Tato změna opět souvisí s počtem obyvatel. Do obce se přistěhovalo několik mladých rodin, které měly nenaplněnou potřebu v podobě chybějící veřejné dopravy. Tuto potřebu se nakonec povedlo, bez větších komplikací, uspokojit.

Další souvislost s počtem obyvatel dané obce je při získávání dotací. Konkrétně se MÚ Švihov setkal s problémem, když chtěl zlepšit, na žádost obyvatel obce, úroveň technické infrastruktury v Lhovicích. Obyvatelé projevíli zájem o obecní vodovod, proto MÚ připravil projektovou dokumentaci a podal žádost o dotaci. Tato žádost byla však zamítnuta kvůli tomu, že náklady na jednu osobu, která by vodovod využívala, by byly tak velké, že to bylo ekonomicky nerealizovatelné. Pokud by ale v obci žilo více osob, bylo by možné, že by žádost nebyla zamítnuta, ale schválena.

Zbylá část rozhovoru obsahuje informace o problémech, které MÚ v současnosti řeší, a o problémech, se kterými se musí potýkat při uskutečňování svých plánů, o potenciálu města Švihova v souvislosti s cestovním ruchem, o zapojování podnikatelů do činností souvisejících s obcí, o činnosti spolků v obci a o zájmu veřejnosti o dění v obci a místních částech, o dotacích a v závěru rozhovoru o zastupitelstvu a případné diferenciaci kvality života na daném území. Poslední a zároveň nejdůležitější otázka na pana starostu byla: „Je kvalita života prostorově diferencována v rámci obcí Švihov, Lhovice a Třebýcinka?“. Na tuto otázku odpověděl pan starosta ano a doplnil, že je to z důvodu rozdílné vybavenosti obcí v různých oblastech a také v odlišnostech v poskytovaných službách.

Další dva rozhovory souvislost mezi počtem obyvatel a kvalitou života potvrzují. Pan Ing. Bohuslav Pošar mluvil o vybavenosti obce v různých oblastech a zmiňoval, že kromě hasičského klubu není v obci ani obchod, ani restaurace. Dále pak mluvil o již zmiňovaném problému s vodovodem, o problémech v obci, o činnosti jediného spolku v obci a to hasičů a o zájmu veřejnosti o obec, která je v Lhovicích na uspokojivé úrovni. Pan Václav Voráček také rozebíral, jaký je stav v obci v jednotlivých oblastech, přičemž zmínil, že v obci není obchod ani restaurace, nejezdí tam autobus ani vlak a úroveň technické infrastruktury také není nejlepší. Zároveň však podotkl, že při současném počtu obyvatel nemá ani význam žádat o nějakou dotaci, která by tento stav zlepšila. Následně nastínil problém, se kterým se obec potýká. Tento problém souvisel i se zbývajícími otázkami, které se týkaly činnosti jediného spolku v obci, hasičů, a zájmu veřejnosti o dění v obci. V Třebýcince je problémem nízký počet obyvatel a neochota některých podílet se na pořádání akcí v obci a pomoci při brigádách, zajišťujících údržbu veřejných prostranství v obci. S tímto souvisí i vysoký věkový průměr obyvatel obce.

Metodou použitou ke zjištění subjektivního vnímání kvality života bylo kvantitativní dotazníkové šetření. Celkem bylo rozdáno 60 dotazníků, dva musely být vyřazeny kvůli špatnému vyplnění, takže k vyhodnocení jich bylo použito 58. První část otázek zjišťovala základní údaje o respondentech, jako místo bydliště, délku pobytu v obci, věk a pohlaví, druhá část byla zaměřena na spokojenost obyvatel s bydlištěm, činností MÚ a s různými aspekty v obci, třetí část zjišťovala význam přítomnosti různých aspektů v obci pro obyvatele a poslední čtvrtá část byla dobrovolná a respondenti se mohli vyjádřit, k tomu, co jim v obci chybí, nebo co by chtěli změnit.

První otázka zjišťovala, kde respondenti bydlí. Výsledkem byl téměř vyrovnaný počet respondentů z jednotlivých obcí. Konkrétně jich bylo 20 ze Švihova a 19 z Lhovic i Třebýcinky. Druhá otázka zjišťovala, jak dlouho respondenti v obcích bydlí. U všech třech obcích byla nejčastější Odpověď c), tedy 26 let a déle. Ve Švihově bydlí déle než 26 let 75 % respondentů, v Lhovicích 63 % respondentů a v Třebýcince 47% respondentů. Třetí otázka zkoumala věk respondentů. Odpovědi byly opět poměrně vyrovnané, jak v rámci jednotlivých obcí, tak při srovnání všech tří obcí mezi sebou. Ve Švihově bylo 30% respondentů ve věku 15 – 30 let, 40% ve věku 31 – 55 let a 30% ve věku 56 let a více. V Lhovicích bylo 32 % respondentů ve věku 15 – 30 let, 42 % ve věku 31 – 55 let a 26 % ve věku 56 let a více. V Třebýcince bylo 31,5 % respondentů ve věku 15 – 30 let, 37 % ve věku 31 – 55 let a 31,5 % ve věku 56 let a více. Poslední otázka první části zjišťovala pohlaví respondentů. Za všechny tři obce dohromady odpovídalo 30 žen a 28 mužů.

První otázka druhé části zkoumala spokojenost respondentů s obcí jako s místem k bydlení. Ze všech tří obcí nikdo neodpověděl, že je nespokojen. 80% obyvatel Švihova je spokojeno a 20 % není ani spokojeno, ani nespokojeno. 95 % obyvatel Lhovic je spokojeno a 5 % není spokojeno, ani nespokojeno. V Třebýcince jsou všichni obyvatelé spokojeni, tedy 100 % respondentů. S touto otázkou souvisí otázka následující, která řeší, zda respondenti uvažují o stěhování. Ve Švihově uvažuje o stěhování 15 % respondentů, v Lhovicích 11 % a v Třebýcince neuvažuje o stěhování nikdo. Většina respondentů, kteří se chtějí stěhovat, patří do věkové kategorie 15 – 30 let. Tento trend potvrzuje i Majerová (2006): „*Stabilita v obci je podmíněna věkem: z generace 18 – 34 letých chce v obci zůstat 68 %, určitě jen 28 %. Ve střední generaci je to již 91 %, určitě chce zůstat 55 %*“. Otázka č. 7 zjišťovala, jak jsou respondenti spokojeni s činností MÚ Švihov. Nejvíce spokojeni

jsou obyvatelé Švihova, konkrétně 85 %, zbývajících 15 % neví, protože se o to nezajímá. Podobné jsou i výsledky v Třebýčince, kde spokojeno je 84 %, 5% neví, protože se o to nezajímá a 11 % není spokojeno. Nejvíce nespokojeni jsou obyvatelé Lhovic, kde je nespokojeno 42 % respondentů, 5 % neví, protože se o to nezajímá a spokojeno je 53 % respondentů. V Lhovicích byl tento rok zřízen osadní výbor, který by mohl např. uspořádat schůzi nebo provést anketu u obyvatel a zjistit, s čím konkrétně jsou nespokojeni a následně své zjištění předat MÚ Švihov, aby mohlo dojít k zvýšení spokojenosti obyvatel Lhovic s činností MÚ Švihov. Otázka č. 8 doplňovala předchozí otázky týkající se místa bydliště a spokojenosti s ním. V této otázce se respondenti rozhodovali, co je jim bližší, jestli tvrzení příklánějící se na stranu vesnice, nebo tvrzení příklánějící se k městu. Každé tvrzení obsahovalo jisté výhody, ale i nevýhody charakteristické pro vesnici nebo město. Výsledkem bylo, že respondenti ze Švihova, tedy z města, zvolili v nadpoloviční většině tvrzení, které se příklánělo k městu. Respondenti z Lhovic a Třebýčinky, tedy z vesnic, zvolili ve většině případů tvrzení příklánějící se k vesnici. Poslední otázka, která byla zaměřena na zjišťování spokojenosti respondentů, zkoumala, jak jsou respondenti spokojeni s různými aspekty ve své obci. Tato otázka byla vyhodnocena pro každou obec zvlášť. Téměř se všim byli spokojeni respondenti ze Švihova, což se ale nedá říct o respondentech z Lhovic a Třebýčinky. Ve Švihově nejsou ani spokojeni, ani nespokojeni s kulturním vyžitím a nespokojeni jsou s pracovními příležitostmi. Se všim ostatním, možnost nakupování, dostupnost lékařské péče a vzdělání, hustota dopravy, dopravní spojení s okolními městy a obcemi, celkový vzhled a dojem, který obec vyvolává, čistota ulic a veřejných prostranství, kvalita ovzduší, technická infrastruktura obce a odvoz odpadu, jsou respondenti ze Švihova spokojeni. Ve Lhovicích jsou spokojeni s šesti aspekty – kulturní vyžití, dostupnost lékařské péče a vzdělání, celkový vzhled a dojem, který obec vyvolává, čistota ulic a veřejných ulic a prostranství, kvalita ovzduší. Ani spokojeni, ani nespokojeni nejsou respondenti z Lhovic s ničím. Nespokojeni jsou s možností nakupování, pracovními příležitostmi, hustotou dopravy, dopravním spojením s okolními městy a obcemi a technickou infrastrukturou. Obyvatelé Třebýčinky jsou spokojeni s kulturním vyžitím, hustotou dopravy, celkovým vzhledem a dojmem, který obec vyvolává, čistotou ulic a veřejných prostranství, kvalitou ovzduší a odvozem odpadu. Ani spokojeni, ani nespokojeni jsou s dostupností lékařské péče a technickou infrastrukturou. Nespokojeni jsou s možností nakupování, pracovními příležitostmi, dostupností

vzdělání a dopravním spojením s okolními městy a obcemi. Při vyhodnocení této otázky lze zjistit, co v jaké obci chybí. Ve Švihově nechybí téměř nic, ale v Lhovicích a Třebýcině se počet aspektů, s kterými jsou respondenti nespokojeni, blíží počtu aspektů, s kterými jsou spokojeni. Problém s nedostatkem pracovních příležitostí potvrzuje i Majerová (2006): „*Ve venkovských regionech se lidé vždy potýkali s nedostatkem pracovních příležitostí.*“

Třetí část, která se skládala z jedné otázky, která řešila, jaké oblasti jsou pro respondenty v místě bydliště nejvýznamnější. Respondenti udělovali jednotlivým oblastem čísla 1 – 5, přičemž 1 znamenala nejvýznamnější a 5 nevýznamné. Při celkovém zhodnocení všech tří obcí používali respondenti nejvíc čísla 1 a 2, kromě kulturního vyžití, které bylo nejčastěji označováno číslem 3. Pokud bude vytvořena tří stupňová škála, kde 1. stupeň bude obsahovat čísla 1 a 2, 2. stupeň číslo 3 a 3. stupeň čísla 4 a 5, bude ve všech oblastech, kromě jedné, převažovat 1. stupeň a to v nadpoloviční většině oproti ostatním dvěma stupňům. To platí pro všechny oblasti s výsledkem 1. stupeň, kromě hustoty dopravy a pracovních příležitostí.

Poslední čtvrtá část byla dobrovolná a respondenti se mohli vyjádřit k tomu, co se jim v obci nelíbí, nebo co by chtěli změnit. Ve Švihově byly nejčastější připomínky: zlepšit kulturní a sportovní vyžití, zvýšení čistoty ovzduší, vybudování obchvatu, zvýšení počtu pracovních příležitostí a lepší možnosti v nakupování. V Lhovicích respondentům nejméně vyhovuje dopravní spojení v obci, technická infrastruktura a stav silnic v obci a okolí. V Třebýcině by respondenti chtěli zlepšit kulturní vyžití, zapojení všech občanů do dění v obci, nákupní možnosti, dopravní spojení a vybudovat sportoviště.

Výsledky dotazníkového šetření odpovídaly zjištěním z rozhovorů. Respondenti byli nespokojeni s oblastmi a aspekty, na které upozorňoval pan starosta i starostové hasičů obou obcí. Většina problémů, však není řešitelná a to hlavně kvůli nízkému počtu obyvatel a z toho plynoucím velkým nákladům na osobu.

Poslední použitá metoda byla vlastní pozorování. Výsledkem je fotodokumentace z každé zkoumané obce.

Pro zpracování výzkumné části bylo přínosné, že jsem obyvatelkou nejmenší zkoumané vesnice, tedy Třebýcinky. Bylo tedy uplatněno zúčastněné pozorování. Osobně souhlasím se vším, co bylo zjištěno, pouze bych zmínila, že mnoho obyvatel všech tří obcí, je nedostatečně informováno o různých věcech, které se v jejich obci

dějí. Konkrétně např. o ekonomickém hospodaření MÚ, které zahrnuje získávání a rozdělování financí, nebo o rozvojovém plánu města Švihov.

5. ZÁVĚR

Tato bakalářská práce byla zaměřena na kvalitu života ve venkovském prostoru. V současnosti jde o velice aktuální téma, které se dotýká každého člověka. I přesto, že je toto téma aktuální a odborníky řešené, neexistuje přesná definice pojmu „kvalita života“, která by souhrnně vymezila, co přesně tento pojem zahrnuje, případně jak kvalitu života měřit.

V kapitole literární rešerše je nastíněna problematika kvality života, konkrétně vývoj pohledu na problematiku kvality života, její definice, měření a indikátory kvality života. Druhá část kapitoly literární rešerše popisuje problematiku pojmu venkov. Nejprve jsou vymezeny základní pojmy související s venkovem, následně je nastíněn historický kontext venkova, definice pojmu venkov a v závěru kapitoly je popsán rozvoj venkova. Třetí část kapitoly literární rešerše řeší regionální kvalitu života a její měření.

Po kapitole literární rešerše následuje metodika a výzkumná část. Díky čtyřem použitým metodám, charakteristika zkoumaných oblastí, dotazníkové šetření, rozhovor s panem starostou Švihova a se starosty hasičů Lhovic a Třebýcinky a vlastnímu zúčastněnému pozorování, bylo možné podrobně rozebrat a vyhodnotit aspekty kvality života na venkově a ve městě, zjistit s čím jsou respondenti nespokojeni a co by chtěli zlepšit.

Cílem práce bylo zjistit, zda kvalita života může být i na plošně a podle počtu obyvatel menším území prostorově diferencována. Na tuto otázku odpověděl pan starosta Švihova PaedDr. Václav Petrus ano. Svoji odpověď odůvodnil tak, že na kvalitu života má velký vliv vybavenost obce, která ve srovnávaných třech obcích není stejná a pravděpodobně v blízké budoucnosti ani nebude, z důvodu vysoké finanční náročnosti, kterou by vybavení obcí na stejnou úroveň obnášelo. Lze tedy říct, že předpoklad se potvrdil.

V této práci byla relativně podrobně nastíněna problematika kvality života v souvislosti s venkovským prostorem. Bylo zjištěno, že kvalita života v obcích Švihov, Lhovice a Třebýcinka je prostorově diferencována. Největší kvalita života je ve Švihově, následují Lhovice a poslední je Třebýcinka, kde je vybavenost obce nejhorší.

Zjištěné údaje lze použít jako podklad pro zlepšování kvality života ve Švihově a jeho místních částech. MÚ Švihov projevil zájem o tuto práci.

6. LITERATURA

KNIŽNÍ ZDROJE

HOLÁTOVÁ, Darja a Růžena KRNINSKÁ. *Lidské zdroje v rozvoji venkova*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012. Ekonomie studium. ISBN 978-80-87197-57-8.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.

HENDL, Jan. *Přehled statistických metod: analýza a metaanalýza dat*. Páté, rozšířené vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0981-2.

HRABÁNKOVÁ, Magdalena a kol., 2011. *Faktory regionálního rozvoje a jejich vliv na sociálně-ekonomický potenciál regionu*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, s.r.o. ISBN: 978-80-7204-752-9.

JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-535-0.

KOUŘIMOVÁ, Andrea, 2014. *Kvalita života ve venkovských obcích v chráněných oblastech a mimo ně – případová studie Sušicko*. České Budějovice. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zemědělská fakulta.

KRAUS, Jiří. *Nový akademický slovník cizích slov A-Ž*. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1351-2.

MACHÁČEK, Jaroslav. *Venkov v rámci inovativních přístupů*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012. Ekonomie studium. ISBN 978-80-87197-51-6.

MAJEROVÁ, Věra a Irena HEROVÁ. *Český venkov 2006: sociální mobilita a kvalita života venkovské populace*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, c2007. ISBN 978-80-213-1631-7.

MAJEROVÁ, Věra a Jaroslav ČMEJREK. *Český venkov 2005: rozvoj venkovské společnosti*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, c2005. ISBN 80-213-1274-2.

PAYNE, Jan. *Kvalita života a zdraví*. V Praze: Triton, 2005. ISBN 8072546570.

Program rozvoje města Švihov na období let 2016 – 2020. Schváleno zastupitelstvem města dne 24. 11. 2015. Dokument poskytnut starostou města PaedDr. Václavem Petrušem.

SVOBODOVÁ, Andrea, 2008. *Regionální hodnocení kvality života*. Brno. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Ekonomicko-správní fakulta.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

ARES – ekonomické subjekty. In: *Mfcr.cz/ares*. [online]. [cit. 16.4.2017]. Dostupné z: http://www.info.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz

Běleč mikroregion. In: *Belec mikroregion.cz*. [online]. [cit. 16.4.2017]. Dostupné z: <http://www.belec mikroregion.cz/>

Český statistický úřad. In: *Vdb.czso.cz*. [online]. [cit. 16.4.2017]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI__43__557200#w=

Lhovice. In: *Lhovice.estranky.cz*. [online]. [cit. 16.4.2017]. Dostupné z: <http://www.lhovice.estranky.cz/>

OECD, 2011. OECD Regional Typology. In: *Oecd.org*. [online]. Červen 2011. [cit. 19.3.2017]. Dostupné z: https://www.oecd.org/gov/regional-policy/OECD_regional_typology_Nov2012.pdf

POTŮČEK, Martin a kol., 2002. *Průvodce krajinou priorit pro Českou republiku* [online]. Praha: Centrum pro sociální a ekonomické strategie. [cit. 24.3.2017]. Dostupné z: http://ceses.cuni.cz/CESES-34-version1-pruvodce_es.pdf

Švihov. In: *Svihov.cz*. [online]. [cit. 16.4.2017]. Dostupné z: <http://www.svihov.cz/>

Vymezení venkovských obcí v Česku. In: *Dvs.cz*. [online]. 14.7.2009. [cit. 21.3.2017]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6384068>

Výškopis České republiky. In: *Vyskopis.cz*. [online]. [cit. 16.4.2017]. Dostupné z: <http://www.vyskopis.cz/>

7. SEZNAM ZKRATEK

ČR.....	Česká republika
EU.....	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
MDŽ	Mezinárodní den žen
MÚ.....	Městský úřad
NUTS.....	Nomenklatura územních statistických jednotek (Nomenclature of Units for Territorial Statistics)
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-Operation and Development)
ORP	Obce s rozšířenou působností
WHO.....	Světová zdravotnická organizace (World Health Organization)
ZD.....	Zemědělské družstvo

8. SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Regionální aspekty kvality života v ČR.....	22
Tabulka 2 Oblasti a ukazatele zahrnuté do hodnocení kvality života v ČR.....	23
Tabulka 3 Stav obyvatel k 1. 1. 2016	31
Tabulka 4 Počet podnikatelských subjektů	31
Tabulka 5 Vzdělanostní struktura obyvatel	32
Tabulka 6 Struktura využití půdy	32
Tabulka 7 Domovní fond města Švihov	33
Tabulka 8 Poměr respondentů podle obce, ve které bydlí.....	34
Tabulka 9 Poměr respondentů podle toho, jak dlouho v obci bydlí	35
Tabulka 10 Poměr osob podle věku	36
Tabulka 11 Poměr respondentů podle pohlaví	37
Tabulka 12 Poměr respondentů podle spokojenosti s bydlištěm.....	38
Tabulka 13 Poměr respondentů podle úmyslu změnit bydliště.....	39
Tabulka 14 Poměr respondentů podle spokojenosti s činností MÚ	40
Tabulka 15 Poměr hlasů podle preference vesnice nebo města	42
Tabulka 16 Spokojenost respondentů s vybranými ukazateli kvality života ve Švihově....	43
Tabulka 17 Spokojenost respondentů s vybranými ukazateli kvality života v Lhovicích ..	45
Tabulka 18 Spokojenost respondentů s vybranými ukazateli kvality života v Třebýcině.	47
Tabulka 19 Význam oblastí z hlediska kvality života.....	49

9. SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Poměr respondentů podle obce, ve které bydlí	34
Graf 2 Poměr respondentů podle toho, jak dlouho v obci bydlí.....	35
Graf 3 Poměr osob podle věku	36
Graf 4 Poměr respondentů podle pohlaví	37
Graf 5 Poměr respondentů podle spokojenosti s bydlištěm	38
Graf 6 Poměr respondentů podle úmyslu změnit bydliště.....	39
Graf 7 Poměr respondentů podle spokojenosti s činností MÚ	41
Graf 8 Poměr hlasů podle preference vesnice nebo města	42
Graf 9 Spokojenost respondentů s vybranými ukazateli kvality života ve Švihově	44
Graf 10 Spokojenost respondentů s vybranými ukazateli kvality života v Lhovicích	46
Graf 11 Spokojenost respondentů s vybranými ukazateli kvality života v Třebýcině	48
Graf 12 Význam oblastí z hlediska kvality života.....	50

10. SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Venkovské regiony podle hustoty zalidnění dle obcí s rozšířenou působností (ORP) limit 150 obyv./km ²	17
Obrázek 2 Zobrazení regionální typologie OECD	18
Obrázek 3 Letecký pohled na Švihov	26
Obrázek 4 Letecký pohled na Lhovice	28
Obrázek 5 Letecký pohled na Třebýcinku	29
Obrázek 6 Radnice ve Švihově	66
Obrázek 7 Řeka Úhlava	66
Obrázek 8 Kulturní dům	66
Obrázek 9 Základní škola ve Švihově	67
Obrázek 10 Vodní hrad Švihov	67
Obrázek 11 Rybník v Lhovicích	68
Obrázek 12 Dětské hřiště v Lhovicích	67
Obrázek 13 Kulturní dům v Lhovicích	68
Obrázek 14 Kaplička v Lhovicích	68
Obrázek 15 Kaplička v Třebýcince	68
Obrázek 16 Informační cedule v Třebýcince	69
Obrázek 17 Hasičská zbrojnice v Třebýcince	68
Obrázek 18 Park v Třebýcince	69

11. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 Dotazník pro obyvatele obcí	85
Příloha 2 Osnova rozhovoru s panem starostou PaedDr. Václavem Petrušem	90
Příloha 3 Osnova rozhovoru s panem Ing. Bohuslavem Pošarem a panem Václavem Voráčkem.....	92

12. PŘÍLOHY

Příloha 1 Dotazník pro obyvatele obcí

DOTAZNÍK

Vážená paní / vážený pane

Jmenuji se Lenka Voráčková a jsem studentkou 3. ročníku bakalářského oboru Agropodnikání na Zemědělské fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Tímto bych Vás chtěla požádat o vyplnění dotazníku, který potřebuji ke své bakalářské práci na téma: **Kvalita života v rurálním prostoru - případová studie obce Švihov**. Cílem dotazníkového šetření je zjistit základní údaje o spokojenosti obyvatel s životem v obci. Dotazník je anonymní a bude použit pouze pro zpracování dat, která budou zveřejněna v mé bakalářské práci.

Všechny otázky v dotazníku, které jsou uzavřené, mají pouze jednu správnou odpověď. **Vámi vybranou odpověď označte křížkem nebo zakroužkujte**. Poslední otázka je otevřená a můžete zde dopsat jakékoli své připomínky či poznatky.

Předem děkuji za Váš čas a ochotu. Lenka Voráčková

- 1) V jaké obci žijete?
 - a) Švihov
 - b) Lhovice
 - c) Třebýcinka

- 2) Jak dlouho v obci žijete?
 - a) 0 – 5 let
 - b) 5 – 25 let
 - c) 26 let a déle

- 3) Kolik je Vám let?
 - a) 15 – 30 let
 - b) 31 – 55 let
 - c) 56 let a více

- 4) Jste:
 - a) Žena
 - b) Muž

- 5) Jak jste spokojená/ý s Vaším bydlištěm a jeho okolím, jako místem k bydlení?
- Spokojená/ý
 - Ani spokojená/ý, ani nespokojená/ý
 - Nespokojená/ý
- 6) Přemýšlíte o změně bydliště?
- Ano
 - Ne
- 7) Jak byste posoudil/a činnost městského úřadu Švihov v rámci rozvoji Vaší obce?
- Dostatečná
 - Nevím, nezajímám se o to
 - Nedostatečná
- 8) Zaškrtněte, ke kterému z následujících tvrzení se přikláníte (zda upřednostňujete vesnici či město). Jedná o srovnání vesnice a města s tím, že vždy je v určité oblasti výhoda na úkor nevýhody v jiné oblasti.

Ve vesnici je větší klid než ve městě, proto je život ve vesnici lepší, ale často je zde nedostatek kulturního vyžití.	Ve městě sice není takový klid jako ve vesnici, ale jsou zde větší možnosti např. v nakupování, kulturním vyžití atd.

Lidé ve vesnici se dobře znají, zajímají se o sebe, ale nemají takové soukromí.	Lidé ve městě se neznají tak dobře, takže mají větší soukromí.

Lidé žijící ve vesnici mají lepší možnosti v oblasti vlastnění zahrady (prostoru kolem domu) nebo zvířat, ačkoli je to pro ně práce navíc.	Lidé ve městě nemohou někdy vlastnit zahradu (prostor kolem domu) nebo zvíře, ale zase s tím nemají žádnou práci navíc.

Lidé žijící ve vesnici nemají téměř žádné pracovní příležitosti v místě svého bydliště, ale je zde větší klid, který obyvatelé upřednostňují, takže si za prací raději dojedou.	Lidé žijící ve městě mají dostatek pracovních příležitostí přímo v místě bydliště, takže nemusí řešit dojíždění za prací, což je výhoda.

Lidé žijící ve vesnici musí téměř za vším (pro něco) někam dojíždět, což komplikuje život ve vesnici a zabírá to čas, který by se dal využít lépe, ale dojezdové vzdálenosti nejsou nijak hrozné.	Lidé ve městě nemusí tolik dojíždět někam jinam pro to, co potřebují, takže mají více času věnovat se jiným věcem, kterým opravdu chtějí.

9) V následující tabulce zaškrtněte, jak jste spokojeni s různými ukazateli ve Vaší obci:

	Spokojená/ý	Ani spokojená/ý, ani nespokojená/ý	Nespokojená/ý
Možnost nakupování			
Možnost kulturního vyžití			
Pracovní příležitosti			
Lékařská péče (kvalita, dostupnost)			
Dostupnost vzdělání (vzdálenost, možnost využití školních autobusů)			
Hustota dopravy			
Dopravní spojení s okolními městy a obcemi			
Celkový vzhled a dojem, který obec vyvolává			

Čistota ulic a veřejných prostranství, kvalita ovzduší			
Technická infrastruktura obce (plyn, vodovod, kanalizace, chodníky, osvětlení)			
Odvoz odpadu			

- 10) Která z následujících možností je pro Vás z hlediska kvality života nejvýznamnější?
 Možnosti označte čísly 1 - 5 (1 – nejvýznamnější, 2 – spíše významné, 3 – ani významné, ani nevýznamné, 4 – spíše nevýznamné, 5 - nevýznamné).

	1 – 5
Možnost nakupování	
Možnost kulturního vyžití	
Pracovní příležitosti	
Lékařská péče (kvalita, dostupnost)	
Dostupnost vzdělání (vzdálenost, možnost využití školních autobusů)	
Hustota dopravy	
Dopravní spojení s okolními městy a obcemi	
Celkový vzhled a dojem, který obec vyvolává	
Čistota ulic a veřejných prostranství, kvalita ovzduší	
Technická infrastruktura obce (plyn, vodovod, kanalizace, chodníky, osvětlení)	
Odvoz odpadu	

11) Co Vám ve Vaší obci nevyhovuje a chtěli byste to co nejdříve změnit? Případně jaké máte návrhy na zlepšení nebo jiné připomínky? (Dopíšte odpověď)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Příloha 2 Osnova rozhovoru s panem starostou PaedDr. Václavem Petrusem

Vážený pane starosto,

jsem studentkou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Zemědělské fakulty, a zabývám se v rámci své bakalářské práce kvalitou života v rurálním prostoru (případová studie obce Švihov). Chtěla bych Vás, jako starostu města, tímto požádat o spolupráci. Jedná se o zodpovězení několika níže uvedených otázek zabývajících se kvalitou života ve Vaší obci. Získané informace budou použity pouze pro potřeby práce.

Velice Vám děkuji za ochotu a Váš čas!

1. Jak dlouho jste ve funkci starosty?
2. Co si představujete pod pojmem „kvalita života“ ve vztahu k obci?
3. Jak hodnotíte úroveň kvality života a její vývoj v minulosti a současnosti?
Uveďte, prosím, krátké srovnání. (Z hlediska kvality života se situace - zlepšila, zhoršila, je stejná)
4. Jsou v obci nějaké aktuální problémy? Případně jak je řešíte?
5. Jaké jsou největší problémy, se kterými se setkáváte při zlepšování kvality života? Existují nějaké limitující faktory?
 - nedostatek financí
 - nedostatek času
 - špatná spolupráce s ostatními zaměstnanci obce
 - nedostatek personálního zajištění
 - nedostatek času na prostudování legislativních změn
 - nedostatek času na sledování dotačních programů, které by se daly využívat
 - jiné.....

6. Zapojujete i podnikatele do aktivit vedoucích ke zlepšení kvality života v obcích? Pokud ano, jak? A jak hodnotíte jejich aktivitu?
7. V čem vidíte z hlediska možností největší potenciál obce ohledně zvyšování úrovně kvality života obyvatelstva?
8. Jak hodnotíte aktivitu zájmových skupin a spolků v obci?
9. Jak hodnotíte zájem veřejnosti o dění v obci a o obec samotnou?
10. Čerpá obec z nějakých dotačních fondů? Pokud ano, na co byly takto získané prostředky použity a z jakého fondu přesně byly? Jaká je distribuce fondů do spravovaných místních částí (podle čeho jsou rozdělovány)?
 - Z dotačních programů ČR
 - Z dotačních fondů EU
 - Jiné.....
11. Jaký je počet členů zastupitelstva? Jaký je jejich poměr v rámci Švihova a místních částí?
12. Je kvalita života prostorově diferencována v rámci obcí Švihov, Lhovice a Třebýcinka?

Příloha 3 Osnova rozhovoru s panem Ing. Bohuslavem Pošarem a panem Václavem Voráčkem

Vážený pane,

jsem studentkou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Zemědělské fakulty, a zabývám se v rámci své bakalářské práce kvalitou života v rurálním prostoru (případová studie obce Švihov). Chtěla bych Vás, jako významnou osobnost obce, tímto požádat o spolupráci. Jedná se o zodpovězení několika níže uvedených otázek zabývajících se kvalitou života ve Vaší obci. Získané informace budou použity pouze pro potřeby práce.

Velice Vám děkuji za ochotu a Váš čas!

1. Jak dlouho žijete v obci a jak dlouho děláte starostu hasičů?
2. Co si představujete pod pojmem „kvalita života“ ve vztahu k obci?
3. Jak hodnotíte stav v následujících oblastech ve Vaší obci?
 - a. Doprava (hustota, spojení s ostatními městy a obcemi)
 - b. Kulturní vyžití
 - c. Životní prostředí
 - d. Vybavenost a služby (nákupní možnosti, restaurační zařízení)
 - e. Technická infrastruktura (kanalizace, plyn, vodovod atd.)
 - f. Lékařská péče (dojezdová vzdálenost – velká x malá)
 - g. Vzdělání (dojezdová vzdálenost – velká x malá)
 - h. Spolupráce s Městským úřadem Švihov
 - i. Jiné
4. Jsou v obci nějaké aktuální problémy? Případně jak je řešíte?
5. Jak hodnotíte aktivitu zájmových skupin a spolků v obci?
6. Jak hodnotíte zájem veřejnosti o dění v obci a o obec samotnou?